Space for Available for Advertising

WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM

preetnamausa
@gmail.com

ਨਿਊਯਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ

ਖਰਾ ਸੱਚ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 308, ਮਿਤੀ : 20 ਜੂਨ ਤੋਂ 26 ਜੂਨ, 2025 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਈਰਾਨ ਦੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਬੰਬ ਨੂੰ ਕੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਈਰਾਨ ਦੇ ਭੂਮੀਗਤ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਬੀਯੂ-57 ਏ/ਬੀ ਮੈਸਿਵ ਆਰਡਨੈਂਸ ਪੈਨੇਟਰੇਟਰ (ਐੱਮਓਪੀ) ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣੂ ÷ਬੰਕਰ ਬਸਟਰ ਬੰਬ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਉਪਲਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਬ ਬਹੁਤ ਸਟੀਕ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਭਾਰ 30,000 ਪੌਂਡ (13,600 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ) ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ @ਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਭੂਮੀਗਤ ਫੋਰਡੋ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੰਪਲੈਕਸ ਜੋ ਪਹਾੜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡੂੰਘਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਐੱਮਓਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਪਰ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ ? ਕੀ ਇਸਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਬੀਯੂ-57 ਏ/ਬੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬੰਬ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ। ਬੰਬ ਛੇ ਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 200 ਫੁੱਟ (61 ਮੀਟਰ) ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਬੰਬ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੁੱਟੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਡੂੰਘਾ ਟੋਆ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਡ੍ਰਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।ਬੋਇੰਗ ਕੰਪਨੀ ਐੱਮਓਪੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਟੈਸਟ ਵ੍ਹਾਈਟ ਸੈਂਡਸ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਰੇਂਜ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਟੈਸਟਿੰਗ ਸਾਈਟ ਹੈ। ਐੱਮਓਪੀ , ਮੈਸਿਵ ਆਰਡਨੈਂਸ ਏਅਰ ਬਲਾਸਟ (ਐੱਮਓਏਬੀ) ਬੰਬ ਨਾਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਹੈ। ਐੱਮਓਏਬੀ ਦਾ ਭਾਰ 21,600 ਪੌਂਡ (9,800 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ) ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬੰਬਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 2017 ਵਿੱਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਯੂਕੇ ਦੇ ਬ੍ਰੈਡਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੀਸ ਸਟੱਡੀਈਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪਾਲ ਰੋਜਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੇ ਐੱਮਓਏਬੀਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਧਾਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼ ਚਾਰਜ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੋ ਬਣਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਬੀਯੂ-57 ਏ/ਬੀ ਯਾਨੀ ਮੈਸਿਵ ਆਰਡਨੈਂਸ ਪੈਨੇਟ੍ਰੇਟਰ (ਐੱਮਓਪੀ) ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਜਹਾਜ਼ ਐੱਮਓਪੀ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਯੂਐੱਸ ਬੀ-2 ਸਪਿਰਿਟ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੀਲਥ ਬੰਬਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੌਰਥਰੋਪ ਗ੍ਰਮੈਨ ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਨਤ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਬੀ-2 40,000 ਪੌਂਡ (18,000 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ) ਤੱਕ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਟੈਸਟ ਦੋ ਐਮਓਪੀ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੁੱਲ ਭਾਰ ਲਗਭਗ 60,000 ਪੌਂਡ (27,200 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ) ਸੀ।

ਇਹ ਬੋਮਬਰ ਪਲੇਨ ਬਿਨਾਂ ਈਂਧਨ ਭਰੇ ਲਗਭਗ 7,000 ਮੀਲ (11,000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ) ਉੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਫਿਊਲਿੰਗ ਨਾਲ, ਇਹ 11,500 ਮੀਲ (18,500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ) ਤੱਕ ਉੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੌਰਥਰੋਪ ਗ੍ਰਮੈਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲਗਭਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ @ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰੋਜਰਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਈਰਾਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਮਓਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੀ-2 ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਐਫ-22 ਸਟੀਲਥ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਈਰਾਨ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ @ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ, ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਹੋਰ ਬੰਬਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਬਹੁਤੇ ਐੱਮਓਪੀ ਬੰਬ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ 10 ਤੋਂ 20 ਹੀ ਬੰਬ ਹੋਣਗੇ।

ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਐੱਮਓਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ

ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਐੱਮਓਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ @ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਲੰਬਾ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰੋਜਰਸ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ @ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟਰੰਪ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਜੀ-7 ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ @ਚ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਏਬੀਸੀ ਨਿਊਜ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਾਲੀਆ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਦੂਤ ਲੀਟਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਫੋਰਡੋ @ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਖਿਆ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਲੀਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ÷ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲੱਭਧ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਫੋਰਡੋ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।ਸਭ ਕੁਝ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਜਾਂ ਦੂਰੋਂ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਈਰਾਨ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਹ਼ਫ਼ਤੇ, ਆਈਏਈਏ ਦੇ 35-ਰਾਸ਼ਟਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ @ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਰਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਚਨਬੱਧਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਹੈ। 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੀ ਐੱਮਓਪੀ ਬੰਬ ਈਰਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਫੋਰਡੋ ਈਰਾਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਭੰਡਾਰਨ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਨਤਾਨਜ਼ ਹੈ। ਫੋਰਡੋ ਇੱਕ ਪਹਾੜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਮ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਹਿਰਾਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 60 ਮੀਲ (95 ਕਿਲੋਮੀਟਰ) ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ @ਤੇ 2006 ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੂਲਤ 2009 @ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਾਲ, ਈਰਾਨ ਨੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ @ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫੋਰਡੋ ਚੱਟਾਨ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 80 ਮੀਟਰ (260 ਫੁੱਟ) ਹੇਠਾਂ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ @ਤੇ ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਸਤ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਮਾਰਚ 2023 ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਮਾਣੂ ਊਰਜਾ ਏਜੰਸੀ (ਆਈਏਈਏ) ਨੇ ਫੋਰਡੋ ਵਿਖੇ 83.7% ਤੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਰਾਨ @ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਇਸ ਦੇ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ÷ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਹੋਂਦ @ਤੇ ਖ਼ਤਰੇ÷ ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫੋਰਡੋ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਯੇਚੀਲ ਲੀਟਰ ਨੇ ਫੌਕਸ ਨਿਊਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰਾ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ... ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫੋਰਡੋ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਐੱਮਓਪੀ ਬੰਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ @ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰੋਜਰਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਮਰੀਕਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਕੋਲ ਆਜ਼ਾਦ ਤੌਰ @ਤੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਬੰਬ ਨਹੀਂ ਹਨ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਮਾਸਟਰ ਨਾਰੰਗ ਸਿੰਘ
ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE, 2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ

ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਗਿਆਨੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ

ਸਰਪ੍ਰਸਤ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ

ਸਰਪ੍ਰਸਤ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ

ਸਰਪ੍ਰਸਤ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 308
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ
ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਚੇਤਨ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲਾ
ਚੇਅਰਮੈਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਮਾ. ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਲੀਗਲ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ

ਚੇਅਰਮੈਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਕੈਸ਼ੀਅਰ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ
ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ
ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ
ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੈਦ
ਕੈਸ਼ੀਅਰ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ
ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਪੁਰ
ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਰੰਗਪੁਰ
ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੰਗਲ

ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ
ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਿੰਕੂ
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ
ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ
ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਲੱਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਤੇ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ੍ਰ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ,
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਵੱਲੋਂ

ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ
ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 20 JUNE TO 26 JUNE,2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 20 JUNE TO 26 JUNE,2025

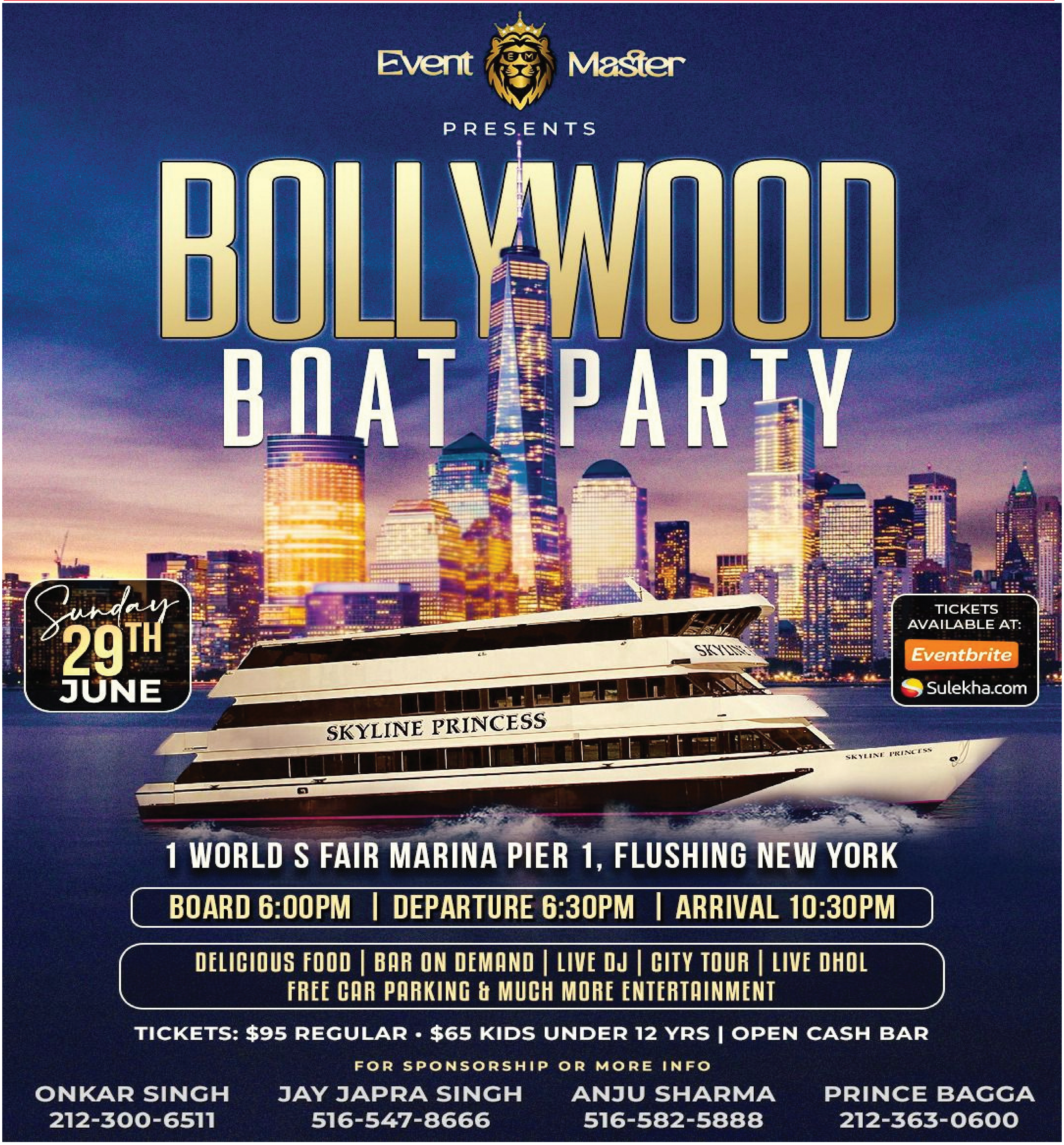

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE, 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 75ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਈ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ 15 ਜੂਨ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 75ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ , ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ , ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰੋਜ ਸੰਗੋਵਾਲ , ਸਰਦਾਰ ਚੇਤਨ ਸਿੰਘ ਆਕਾਲਾ ਚੇਅਰਮੈਨ , ਮਾਸਟਰ ਨੰਰਗ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ . ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਪੁਰ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਰੰਗਪੁਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ .ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੰਗਲ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ , ਸਰਪਰਸਤ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ , ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲਧੰਰ ਐਯੂਕੇਸ਼ਨ ਚੇਅਰਮੈਨ , ਮਾਸਟਰ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ । ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਨੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ ਅਤੇ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਮੁਹਿਦੰਰ ਸਿੰਘ ਪਰੋਜ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪੇ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮੁਹਿਦੰਰ ਸਿੰਘ ਪਰੋਜ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 75ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਸਾਲ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਉਦੇ ਹਨ ।ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਭ ਮਨੋਕਾਮਨਾਵਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

****
Sunil Kumar Gund
(Journalist) India
****
Raj Rani
Video editor
****
Jagmeet Kaur
97817-41631
****

ADVISORY BOARD

Joga Singh
****
Jaswinder Singh New Jersey
****
Mindi Manak
NewYork
****
Jagjit Singh Dasuya
****
Gurmeet Singh Dhalwan
Chicago
****
G. S Singh Punjab
****
Sujan Nag, USA
****
Dr. Jagdeep Dhimaan, India
****
Sarabjit Kaur Punjab
****
Sukhmandar Brar
(Bhagata Bhaika) Vancouver,

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਜੇ ਰੱਬ ਇੱਕ ਹੈ ਫਿਰ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਕਿਉਂ ?

ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ, ਧਰਮ ਨੂੰ ਦਇਆ ਦਾ ਪੁੱਤ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਤੇ ਦਇਆ ਕਰਨ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ, ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਸਰਬ ਧਰਮ ਮਹਿ ਸ੍ਰੇਸਟ ਧਰਮੁ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮੁ॥ (ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 266) ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਮਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪ ਤੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਆਚਰਣ ਬਣਾ ਇਹ ਧਰਮ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਉਂਝ ਤਾਂ ਧਰਮ ਅਣਗਿਣਤ ਹੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਇਸਾਈ ਆਦਿ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਇਹਨਾ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਗੱਪ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਗਆਨਕ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਧਰਮਾ ਵਾਲੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਨਾਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਮ, ਅੱਲ੍ਹਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਗੌਡ ਆਦਿ ਇੱਕ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ (ਚੰਗੇ) ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਨਾ ਕਰੋ, ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲੋ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾ ਮਾਰੋ, ਠੱਗੀ ਚੋਰੀ ਨਾ ਕਰੋ, ਮਾਂ ਪਿਉ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਆਦਿ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਕੁੱਝ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰੱਬ ਜਾਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ, ਪਰ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹ ਵੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੌਣ ਹਨ ? ਇਹ ਲੋਕ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ, ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾੜੇ ਲੋਕ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਧਰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਕਲੀਆਂ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਾ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਰਾਹ ਚੁਣ ਲਿਆ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਹੋ ਤੁਰੇ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਘਾਟ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੋਰ ਵੱਖਰਾ ਮੱਤ ਤੋਰ ਲਿਆ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਹੀ ਉਦਾਰਣ ਲੈ ਲਈਏ, ਤਾਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀਏ, ਨਾਮਧਾਰੀਏ, ਬਿਆਸ ਵਾਲੇ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਵੱਖ ਹੋਏ ਹਨ, ਅੱਗੇ ਬਿਆਸ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲਾ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ, ਸਿਰਸੇ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀ ਮਰਯਾਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਚਲੋ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੱਖ, ਪੰਥਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਬੱਸ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਧਰਮਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਰੱਬ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਰੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਹ ਧਰਮ ਹੀ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਇੱਕੋ ਰੱਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਧ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਰੱਬ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਇਹਨਾ ਦੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਰੱਬਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਯਮ ਵੀ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਹਨ, ਜੇ ਰੱਬ ਇੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਂਦੀ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਕੇਸ (ਵਾਲ਼) ਕੱਟਣ ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕੱਟਣਾ ਜੁਰਮ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰੇ ਬਾਹਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਜਰੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਫਰਤ ਵੀ ਇੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਖਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਿੰਦੂ ਸੱਭ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮੁਸਲਿਮ ਸੱਭ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ ਸੱਭ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਸੱਭ ਨੂੰ ਇਸਾਈ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇੰਨਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਣ ਦੇ ਵਾਬਜੂਦ ਇਹਨਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਵੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾੜਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜਰੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਧਰਮੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨੋ ਪਰ ਮੰਨੋ ਜਰੂਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਇਹਨਾ ਦੇ ਰੱਬ ਵਾਲੇ ਠੱਪੇ ਤੋਂ ਵਗੈਰ ਦਿਸੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸੱਚਾ ਹਿੰਦੂ ਬਣੇ, ਮੁਸਲਿਮ ਸੱਚਾ ਮੁਸਲਿਮ ਬਣੇ, ਸਿੱਖ ਸੱਚਾ ਸਿੱਖ ਬਣੇ ਜਾਂ ਇਸਾਈ ਸੱਚਾ ਇਸਾਈ ਬਣੇ, ਭਾਵ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਿਸ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਮਨੋ ਮੰਨੋ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖੋ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਨਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਵੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਹੀ ਮੰਨੋ। ਜਦੋਂ ਰੱਬ ਇੱਕ ਹੈ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਇੱਕੋ ਰੱਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਨਾ ਧਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰੱਬ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਇੱਕ ਰੱਬ ਦੀ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣਾ ਹੀ ਭਰਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅੰਗਰੇਜ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸਿੱਖ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ (ਸਿੱਖ) ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋਆਂ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕਿ ਇਸਾਈ ਬਣਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗਦਾਰ ਜਾਂ ਵਿਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਨਫਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, (ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਪਾਕਿਸਤਨ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਣੀ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਜੋ ਸ਼ੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਆਮ ਹੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਮੁਸਲਿਮ ਕੁੜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੰਗ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾ ਤੋਂ ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲਗਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਰੱਬ ਇੱਕ ਹੈ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੱਬ ਦੇ ਬੱਚੇ ਮੰਨ ਕੇ ਪਿਆਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ?

ਹਰਲਾਜ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰਪੁਰ
ਮੋਬਾਇਲ-94170-23911

ਇਸਾਈ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਇਸਾਈ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਰੱਬ ਅਤੇ ਧਰਮ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਧਰਮ ਬਦਲਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋੜਬੰਦ ਦੀ ਮੱਦਦ ਉਸ ਦੇ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਇੱਕੋ ਰੱਬ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਤਾਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਰੱਬ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੇ ਰੱਬ ਇੱਕ ਹੈ ਫਿਰ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਕਿਉਂ ? ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਹੀਂ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸਾਰੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਧਰਮ (ਫਿਰਕੇ) ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੇ ਸਵਾਗਤ ਅਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਧਰਮੀਆਂ ਦਾ ਰੱਬ ਅਤੇ ਧਰਮ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਧਰਮੀ ਸਿੱਖ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਡਰੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਪਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੁੱਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਇਸਾਈ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਗੇ, ਭਾਵ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਧਰਮੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੋਂ ਵੀ ਓਹੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਿਕਲੀ, ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਧਰਮ ਦਾ ਭਾਰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮੋਢਿਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਠੱਪਿਆਂ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੇ, ਪਰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਵੀ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਬੰਦਾ ਬਣ ਕੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸਿਰਫ ਬੰਦੇ (ਮਨੁੱਖ) ਬਣ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਨਫਰਤ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋ ਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੀਏ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਹੀ ਹਨ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ਦੇ ਠੱਪਿਆਂ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਬੰਦੇ (ਮਨੁੱਖ) ਹੋਣ ਤੇ ਸੰਤੁਸਟ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਰ ਕੁੱਝ ਕਿਉਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਇਸਾਈ ਆਦਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਣਾ ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜੋਰੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਅਪਣਾ ਧੰਦਾ ਹੈ, ਧਰਮ ਦੇ ਪਰਦੇ ਹੇਠ ਬਹੁਤ ਗੁਨਾਹ ਛੁੱਪ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕੀਤੇ ਕਤਲ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜ (ਸੇਵਾ) ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਇਸਾਈ ਬਣਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? ਜਾਂ ਉਹ ਕੁੱਝ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੋਂ ਵਗੈਰ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਜਾਂ ਕੋਈ ਐਸੀ ਦਵਾਈ ਹੋਵੇ ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਡੋਬਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਸਾੜਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਆਕਸੀਜਨ ਤੋਂ ਵਗੈਰ ਵੀ ਸਾਂਹ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨਾਲੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਜਰੂਰੀ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹਨ, ਜੇ ਉਹ ਧਰਮੀ ਬਣ ਕੇ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਫਿਰ ਉਹ ਧਰਮੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਓ ਕਿ ਧਰਮ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਲੰਘਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ (ਕੰਮਾਂ) ਨਾਲ ਹੀ ਧਰਮੀ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪਾਰ ਲੰਘਾਉਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਰਮ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਲੰਘਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਨੇ ਹੀ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬੰਦਾ ਬਣਕੇ ਹੀ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲਵਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਬੰਦੇ ਹੋਂ ਬੰਦੇ ਬਣ ਕੇ ਰਹੋ।

Preetnama
प्रीतनामा
खरा सच
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 308 Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com 20 JUNE TO 26 JUNE,2025

इजराइल-ईरान युद्ध में परमाणु हमले की धमकी से सहमी दुनिया

किशन सनमुखदास भावनानी

वैश्विक स्तरपर वर्तमान समय में दो दो देशों में बहुत लंबे समय से चल रहे युद्ध के पीछे चल रही ताकातों को सब जानते हैं, क्योंकि कोई भी देश के लिए सिर्फ अपने अकेले के बल पर इतनी ताकत से लंबी लड़ाई लड़ना संभव नहीं है, हालांकि सब जानते हैं कि इन युद्धों के पीछे कौन सी ताकत है खड़ी है? मेरा मानना है कि इन ताकतों को अपने स्टेटस को छोड़कर, दो-दो कदम आगे पीछे होकर मामला उलझा कर युद्ध विराम को प्राथमिकता देना जरूरी है,वरना किसी भी देश ने परमाणु वेपंस के इस्तेमाल की शुरुआत की तो लपेटेमें पूरी दुनियाँ आ जाएगी, जिसका परिणाम हिरोशिमा नागासाकी से भी भयंकर आने की संभावना से इनकार नहीं किया जा सकता इसलिए मैं एडवोकेट किशन सनमुखदास भावनानी गोंदिया महाराष्ट्र से इस आर्टिकल के माध्यम से पर्दे के पीछे सभी देशों, गुटों से अनुरोध करना चाहूंगा कि वह अंध समर्थन बंद कर सुलह का रास्ता निकालकर इजरायल-ईरान- हमास, रूस-यूक्रेन सहित अनेकों देशों में आपसी टकराव को सुलझाने के लिए आगे आए ताकि पूरी दुनियाँ एक जंग का अखाड़ा ना बन सके, क्योंकि कुछ देश खुलकर समर्थन में आ रहे हैं तो कुछ देशों ने पर्दे के पीछे समर्थन देकर लड़ाई करने वाले देशों को बढ़ावा दे रहे हैं, मेरा मानना है इसे बंद कर शांति की ओर कदम बढ़ाना चाहिए। हमारे पीएम साहब भी हमेशा यही अपील करते रहते हैं। परमाणु वेपंस का उपयोग हुआ तो मेरे विचार से पूरी दुनियाँ दहल जाएगी। इसलिए आज हम मीडिया में उपलब्ध जानकारी के सहयोग से इस आर्टिकल के माध्यम से चर्चा करेंगे, इजरायल ईरान सैन्य टकराव खतरनाक मोड़ पर पहुंची दुनियाँ दो गुटों में बंटने की ओर बढ़ी, तीसरे विश्व युद्ध की आहट साथियों बात अगर हम इजरायल ईरान युद्ध की करें तो दोनों देशों के बीच तनाव चरम पर पहुंच चुकाहै,इजरायल और ईरान के बीच 13-14 जून 2025 को शुरू हुआ सैन्य टकराव अब खतरनाक मोड़ पर पहुंच चुका है, इजरायल की ओर से तेहरान में परमाणु सुविधाओं और सैन्य ठिकानों पर किए गए हवाई हमलों ने ईरान को भारी नुकसान पहुंचाया,जबकि ईरान ने जवाबी कार्रवाई में इजरायल के तेल अवीव, हाइफा और बेन गुरियन एयरपोर्ट पर बैलिस्टिक मिसाइलें और ड्रोन हमले किए। इजरायल और ईरान के बीच जारी संघर्ष हर बीतते घंटे के साथ और बढ़ता जा रहा है,सोमवार देर शाम को इजरायल ने एक बार फिर मध्य ईरान पर हवाई हमले किए, इधर ईरान ने भी इजरायल पर अब तक लगभग 400 बैलेस्टिक मिसाइलें दागने का दावा किया है, वहीं एक न्यूज से इजरायल के पीएम ने कहा है कि खामेनेई के खात्मे के साथ ही क्षेत्र में शांति आएगी। इजराइल और ईरान के बीच लगातार चौथे दिन संघर्ष जारी है। इजराइल ने सोमवार शाम सेंट्रल ईरान पर फिर से एयरस्ट्राइक की। इजराइल एयरफोर्स ने ईरानी की राजधानी तेहरान में नेशनल टीवी न्यूज चैनल इस्लामिक रिपब्लिक ऑफ ईरान ब्रॉडकास्टिंग की बिल्डिंग पर बम गिराए।घटना के समय टीवी एंकर लाइव शो होस्ट कर रही थी। वह बम धमाके में बाल-बाल बच गई। घटना का वीडियो भी सामने आया, जिसमें एंकर को स्टूडियो से भागते हुए देखा गया। साथियों बात अगर हम इजरायल -ईरान के भयावह होते युद्ध को हम 10 प्वाइंटों में समझने की करें तो (1) इजरायल और ईरान के बीच तनाव चरम पर है और दोनों देशों के बीच युद्ध जारी है,इजरायल ने ईरान पर बड़ा हमला किया, जिसमें ईरान के परमाणु ठिकानों और सैन्य प्रतिष्ठानों को निशाना बनाया गया. ईरान ने इजरायल के हमले का जवाब देने के लिए ऑपरेशन ट्रू प्रॉमिस लॉन्च किया है, इसके तहत ईरान ने इजरायल पर 100 से अधिक बैलिस्टिक मिसाइलें दागीं, इजरायल की सेना ने अपने नागरिकों से आग्रह किया है कि वे सुरक्षित स्थानों पर शरण लें, (2) वहीं, रविवार को एक बार फिर इजरायल के आसमान में ईरानी मिसाइलों की बौछार हुई, जबकि दोनों देशों के बीच संघर्ष जारी है, इजरायल की सेना ने कहा कि ईरान की मिसाइलें आ रही हैं, यरुशलम में सायरन की आवाजें सुनाई दे रही हैं, जबकि कई वीडियो में तेल अवीव और यरुशलम के आसमान पर मिसाइलें दिखाई दे रही हैं और उनमें से कई को इजरायल की वायु रक्षा प्रणाली द्वारा रोक दिया गया है,(3) ईरान ने शिराज शहर से इजरायल पर बैलिस्टिक मिसाइलों की बारिश कर दी है, जिससे उत्तर में हाइफ़ा से लेकर दक्षिण में ईलाट तक लगभग पूरे इज़राजल में रेड अलर्ट जारी किया गया. तेल अवीव, यरुशलम, बेयर शेवा, हाइफ़ा और दर्जनों अन्य शहरों में हवाई हमले के सायरन की आवाज सुनी गईं, (4) सेना ने कहा है कि ईरानी मिसाइलों की बौछार से इजरायल में कई जगहों पर हमला हुआ है. आरटी इंटरनेशनल की एक पोस्ट के अनुसार, ईरान के हमलों के बाद हाइफा शहर में भीषण आग देखी गई,इसने अनाम इजरायली अधिकारियों के हवाले से बताया कि अब तक इस हमले में चार लोग घायल हुए हैं, (5) ईरान में भी नज़ारा कुछ अलग नहीं है. तेहरान से आई तस्वीरों में रात के समय आसमान में ईंधन डिपो में लगी आग की लपटें दिखाई दे रही हैं। यह आग इजरायल द्वारा ईरान के तेल और गैस क्षेत्र पर हमले शुरू करने के बाद लगी है, इससे वैश्विक अर्थव्यवस्था और ईरानी राज्य के कामकाज पर खतरा बढ़ गया है। (6) ईरान ने शनिवार की देर रात तेल अवीव द्वारा ईरानी परमाणु संयंत्रों, मिसाइल कारखानों और सैन्य कमांड केंद्रों पर किए गए हमले के जवाब में इजरायल के हाइफा पोर्ट और पास की एक तेल रिफाइनरी को निशाना बनाया, हवाई हमलों में शीर्ष सैन्य कमांडर और परमाणु वैज्ञानिक मारे गए। (7) हाइफा शहर के स्काईलाइन पर मिसाइलें नजर आईं, जिससे वहां के लोग दहशत में थे, ईरान लगातार बैलिस्टिक मिसाइलें और ड्रोन से हमला करता रहा और इजरायल का एयर डिफेंस सिस्टम आयरन डोम इन मिसाइलों को हवा में ही इंटरसेप्ट करने में जुट गया,(8) पोर्ट पर रासायनिक टर्मिनल में छर्रे गिरे और कुछ अन्य मिसाइल तेल रिफाइनरी पर गिरे, लेकिन पोर्ट की सुविधाओं को कोई नुकसान नहीं हुआ, बताया जाता है कि रिफाइनरी पोर्ट से कुछ दूरी पर है, हाइफा पोर्ट उत्तरी इजरायल में स्थित एक प्रमुख अंतर्राष्ट्रीय पोर्ट है, जो दक्षिण की तुलना में अपेक्षाकृत कम अस्थिर क्षेत्र है. यह देश के आयात और निर्यात दोनों के लिए एक महत्वपूर्ण पोर्ट है, (9) ईरान द्वारा लगातार दूसरी रात इजरायल पर बैलिस्टिक मिसाइल दागे जाने के बाद तनाव में वृद्धि हुई है. ईरानी सरकारी मीडिया ने दावा किया है कि हाइफा तेल रिफाइनरी पर सीधा हमला हुआ है, जिससे उत्तरी पोर्ट शहर के पास भीषण आग लग गई, मिसाइल हमला हाइफा के पास तमरा में एक आवासीय इमारत पर हुआ, जिसमें तीन लोगों की मौत हो गई और कम से कम 14 अन्य घायल हो गए,(10) इजरायल और ईरान ने रविवार रात को एक-दूसरे पर फिर से हमले किए, जिसमें कई लोग मारे गए।

इजराइल-ईरान संघर्ष के बीच हो रहे जी-7 से उम्मीदें

- डॉ हिदायत अहमद खान

रटंत तोते की तरह दुनिया के अधिकांश देशों के कर्ता-धर्ता बुलंद आवाज में यह तो कहते सुने जाते हैं कि युद्ध किसी भी समस्या का समाधान नहीं हो सकता, लेकिन फिर भी इस युद्ध रुपी जाल में वही फंसते हुए दिख जाते हैं। यदि यकीन नहीं होता तो पिछले दो दशक के आंकड़े उठाकर देख लें, यकीन हो जाएगा। अधिकांश देश अपनी सीमा के अंदर और सीमा पार से उपजती समस्याओं का समाधान बातचीत से निकालने की बजाय एक-दूसरे पर हिंसक कार्रवाई करने से गुरेज नहीं कर रहे हैं। कहने को वर्तमान में अमेरिका की विश्व स्तर पर चौधराहट कायम है, लेकिन जिस तरीके से ट्रंप सरकार व्यापारिक लाभ को आगे रखकर फैसले ले रही है, उससे दुनियां के देश शांति का रास्ता छोड़ हिंसा की राह अपनाने को मजबूर होते चले जा रहे हैं। फिर चाहे मामला अमेरिका के राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रंप के पूर्व शासनकाल की बात हो या फिर वर्तमान में लिए जा रहे कल्पनातीत फैसले हों। इससे हटकर एक तरफ रुस और यूक्रेन के बीच एक लंबा युद्ध का इतिहास लिखा जा रहा है तो वहीं दूसरी तरफ हमास के हमले के बाद इजराइल ने गाजा का जो हाल किया, उसे देख दुनियां कराह उठी है। नौनिहाल बच्चों, महिलाओं, बुजुर्गों समेत बीमार लोगों की बड़ी तादात इजराइली हमलों में इस दुनियां को सदा के लिए अलविदा कह चुकी है। खूबसूरत दिखने वाले मकानात और शहर के शहर खंडहर हो चुके हैं। अब खाने-पीने और इलाज नहीं होने के कारण नई आपात स्थिति निर्मित हो गई है। इसलिए कहा जा रहा है कि इस समय यदि किसी को दुनियां में क्रूरता के साथ इंसानियत कुचलने का प्रमाण देखने का दिल करे तो वह गाजा का दौरा कर सकता है। इस हिंसा का कोई अंत नहीं है, क्योंकि जब सोच कत्लेआम की हो जाए तो खून भी पानी हो जाता है और मानव कीड़े-मकोड़ों की तरह नजर आने लगते हैं। इसी बीच इजराइल ने संभवतः दुनियां का ध्यान गाजा से हटाने के लिए ईरान पर यह कहते हुए हमला किया कि उसे परमाणु संपन्न देश बनने नहीं दिया जाएगा। इसके बाद लगातार चौथे दिन इजराइल और ईरान की एक-दूसरे पर आक्रामक कार्रवाई ने पश्चिम एशिया को विस्फोटक मोड़ पर ला-खड़ा किया है। रात के अंधेरे में इजराइली वायुसेना ने तेहरान स्थित विदेश मंत्रालय परिसर को निशाना बनाया, जहां 100 से ज्यादा लोग घायल हो गए। इससे एक दिन पहले ही ईरानी रक्षा मंत्रालय पर मिसाइल बरसाई गईं थीं। स्वास्थ्य मंत्रालय के ताज़ा आंकड़ों की बात करें तो ईरान में वैज्ञानिकों और सैनिक कमांडरों से हटकर अब तक करीब 224 लोगों की मौत हो चुकी है, जबकि डेढ़ हजार से ज्यादा लोग घायल हुए हैं।

अन्य बच्चों के साथ कैसा व्यवहार करें आपके बच्चे

तीन साल की उम्र से ही बच्चों को अपनी चीजें दूसरे के साथ शेयर करना सिखाना चाहिए। इसी उम्र से चीजें बांटने के साथ.साथ बच्चे एक.दूसरे के साथ अपनी भावनाएं बांटना भी सीखते है। इससे बच्चे बड़े होकर व्यवहार कुशल और सहयोगी प्रवृति के यानी सामाजिक बनते हैं।

आप सिखाएंगी वो सीखेगा

बच्चों के मन में अपनी चीजों को लेकर एकाधिकार की भावना होती है और वे अपनी चीजें दूसरों के साथ बांटना नहीं चाहते। ऐसे में आप खुद बच्चे के साथ उसकी चीजें शेयर करें क्योंकि हर चीज बच्चा सबसे पहले घर से ही सीखता है। बच्चे की चीजों को शेयर करने के साथ आप अपनी चीजें भी दूसरों के साथ शेयर करें। बच्चा देखकर कई चीजें खुद ही सीख लेता है। अगर वह आपके साथ कुछ भी शेयर करने से मना करे तो आप उसे प्यार से समझाएं कि अकेले खाना या खेलना अच्छी बात नहीं इसलिए मम्मी.डैडी या दादा.दादी को भी दो।

धीरे.धीरे सीखेगा बांटना

बच्चा जैसे.जैसे बड़ा होगा अपनी चीजें दूसरों के साथ साझा करना भी सीख लेगा। कोई बच्चा कम उम्र में परिपक्व हो जाता है तो किसी को इसमें वक्त लगता है। जरूरी नहीं है कि हर बच्चा एक ही उम्र में परिवक्व होगा पर यह जरूर है कि सही चीजें और सही सीख उन्हें सही दिशा देती है। कुछ बच्चों में शेयरिंग की आदत आने में समय लग जाता है और कुछ यह गुण जल्दी सीख लेते हैं। तो धैर्य के साथ बच्चे को शेयरिंग करना सिखाएं वह जरूर सीखेगा।

न करें जबरदस्ती

बच्चों को शेयरिंग सिखाने में जबरदस्ती बिल्कुल न करें। ध्यान रहे कि शुरू में बच्चों को उन चीजों को बांटने को कहा जाए जो उनके लिए बहुत ज्यादा मायने न रखती हों। बच्चा ऐसे में बांटना सीखेगा। अगर आप बच्चे की सबसे पसंदीदा चीज उसे किसी के साथ साझा करने के लिए कहें तो यह भी ठीक नहीं है क्योंकि अपनी प्यारी चीज को अक्सर बड़े भी शेयर नहीं करते। हमेशा यह याद रखें कि आखिरकार वह एक बच्चा ही है तो सब कुछ शेयर करने की उम्मीद उससे न करें। खासकर उसकी पसंदीदा चीज। सच यही है कि कुछ चीजें ऐसी हैं जिसे आपका बच्चा शेयर नहीं करना चाहता। आप इतना कर सकती हैं कि हालात ऐसे बनाएं कि आपके बच्चे को शेयर करना ही पड़े। जैसे यदि दूसरा बच्चा आपके घर आया है तो दो चीजें रखें और उसमें से एक उसे जरूर दें। इससे बच्चा आसानी से शेयर करना सीखेगा। तो बच्चे को आजमाने की जगह उनको शेयरिंग की आदत पड़ने दें। एक बार जब वह शेयर करना सीख लेए तब आप उससे बड़ी उम्मीदें कर सकती हैं।

तारीफके दो बोल

बच्चों की तारीफकी जाए तो वे और भी उत्साहित होते हैं। उनके जिस काम की प्रशंसा की जाती है उसे वह दोगुने उत्साह के साथ आगे बढ़कर पूरा करते हैं। कभी बच्चा अपनी चीज दोस्तों के साथ बांटे यानी अपने खिलौने या अन्य चीजों को शेयर करे उसकी प्रशंसा जरूर करें। हो सके तो सबके सामने। घर के अन्य सदस्यों को भी उसकी तारीफ करने के लिए कहें। इससे खुश होकर आपका बच्चा खुद आगे बढ़कर अपने दोस्तों के साथ अपनी चीजें बांटने लगेगा।

बदलते मौसम में बच्चों का ध्यान रखें

आजकल तेजी से मौसम में बदलाव हो रहे हैं। मौसम में हो रहे इस उतार.चढ़ाव का बच्चों के सेहत पर बुरा असर पड़ रहा है। बदलते मौसम के कारण खांसीए जुकाम के साथ.साथ वायरल संक्रमण की शिकायतें भी बढ़ जाती हैं। दिन में कभी गर्मी का अहसास तो शाम को हल्के सर्द मौसम से रूबरू होना पड़ रहा है इस कारण बच्चों में सर्दी जुकाम नेजल एलर्जी वायरल बुखार गले की खराबी और एलर्जी के रोग भी पनपने लगे है। डॉक्टरों की माने तो सर्दियां और गर्मियां शुरू होने के बीच के मौसम में बचाव करना बेहद जरूरी है। बच्चों की प्रतिरोधक क्षमता कम होने की वजह से बदलते मौसम का असर सबसे ज्यादा इन्हीं पर देखने का मिलता है। बच्चों में सर्दी.जुकाम के साथ निमोनिया के लक्षण भी सामने आते हैं। डॉक्टरों के मुताबिक बदलते मौसम का असर अभी एक माह और रह सकता है। ऐसे में इस दौरान सर्दी से बचाव रखने के साथ.साथ गर्मी का असर भी सेहत पर प्रभाव डाल सकता है। सर्द.गर्म मौसम की वजह से बच्चों में वायरल फीवर का खतरा सबसे अधिक रहता है। मौसम के असर को शरीर पर रोकने के लिए बचाव बेहद जरूरी है। ऐसे में आने वाले एक महीने तक वायरल संक्रमण से बचने के लिए बच्चों के खान पान का विशेष ध्यान रखें। खासतौर पर बच्चों को ठंडी और बासी चीजें खाने को ना दें। साथ हीं सर्दी खासी के लक्षण दिखाई देते हीं बच्चों का इलाज शुरू कर दें। बदलते मौसम की अनदेखी बच्चों के लिए ज्यादा नुकसानदेह हो सकती है।

अपने बच्चों की सेहत का रखें पूरा ध्यान

बच्चों की सेहत का शुरु से ध्यान रखें क्योंकि कई बच्चे कम वजन के कारण बीमार हैंए वहीं कई बच्चे मोटापे का शिकार हैं। यह दोनो ही स्थितियां परेशानी वाली हैं।

दुनिया में मोटापे के शिकार बच्चों की दूसरी सबसे बड़ी तादाद हमारे देश में है और तो औरए एनीमियाए विटामिन बी12 और विटामिन डी की कमी के शिकार बच्चे भी हमारे यहां काफी ज्यादा हैं। ये एक जटिल समस्या है और इसे दूर करने के लिए माता.पिता को प्रयास करने होंगे।इसमें स्कूल भी सहायक हो सकता है। अपने बच्चों को एक बेहतर, सेहतमंद और खुशहाल भविष्य देने के लिए हम कुछ छोटे लेकिन अहम कदम उठा सकते हैं। एक परिवार या समाज के तौर पर जो कदम उठा सकते हैंए उनमें सबसे महत्वपूर्ण 6 बातें यही हैं।

ना कहना सीखें--अगली बार जब आपका बच्चा किसी आईपैड चिप्स के पैकेट कोला या चॉकलेट के लिए आपको तंग करे तो आप दृढ़ता के साथ नहीं कहें। अध्ययन के मुताबिक बच्चों को भविष्य में कार्डियो.मेटाबोलिक सिंड्रोम से बचाने का यही तरीका है। इस सिंड्रोम से ग्रस्त बच्चे मोटापा डायबिटीज दिल की बीमारियों या फैटी लिवर के शिकार हो सकते हैं।

बच्चों के बोलने की क्षमता से होगा मानसिक विकास

बच्चे की बातचीत की क्षमता को विकसित करने के लिए सबसे अच्छा तरीका है कि आप उनके साथ बात करें। यह बहुत आसान लगता है पर इसमें कुछ और भी है सिर्फबच्चे से बात करने से ही उसकी भाष दक्षता नहीं बढ़ेगी। आपको उनकी समझ और संवाद क्षमताएं विकसित करने में मदद करने के लिए दृश्यात्मक तरीकों और मुद्राओं को भी जोड़ना होगा। आपका बच्चा जल्दी बोलना सीखे और उसका शब्द कोष विस्तृत हो इसके लिए ये तरीके अपनायें।

जो देखे उसे समझाएं: अगर आप अपने बच्चे को किसी चीज़ के प्रति आकर्षित देखें तो समझें कि वह उसके बारे में जानना चाहता है। वह जो देख रहा हैए वह उसे महसूस करना और जानना चाहता है। तो उस चीज़ के बारे में बच्चे से बात करें चाहे वह कोई घड़ी हो खिलौना हो या कोई फ्ल दू इससे उसे उस चीज़ के रूप.स्वरूप और गुण के बारे में समझने में मदद मिलेगी।

बच्चे को अवसर दें : हो सकता है कि आप पूरा दिन बच्चे के साथ बात करें लेकिन शायद उन अवाचिक मुद्राओं पर ध्यान न दें जिनके ज़रिये वे प्रतिक्रिया कर रहे हैं। अपने बच्चे को अपनी बात का उत्तर देने का मौका दें भले ही वह उत्तर हाथ के इशारे या किसी मुद्रा से दे। उनके संप्रेषण पर ध्यान देते हुए तवज्जो दें ताकि वे समझ सकें कि आप ध्यान दे रहे हैं और उन्हें अपनी बात संप्रेषित करने के लिए उत्साहित कर रहे हैं।

जवाब दें: बच्चे कुदरती रूप से जिज्ञासु होते हैं और कभी.कभी ज्यादा सवाल करते हैं। याद रखें कि बच्चे यह समझने की कोशिश कर रहे होते हैं कि दुनिया कैसे बर्ताव करती है और उन्हें सही व तार्किक जवाबों के ज़रिये आप बेहतर समझा सकते हैं। कहानी सुनाते समय भी अपने बच्चों को सवाल पूछने की इजाज़त दें और कहानी से जुड़े समानांतर पहलुओं पर बात करें और उन्हें वाचिक क्षमताओं को बढ़ाने वाली बातचीत के लिए प्रोत्साहित करें। याद रखें संप्रेषणीयता केवल भाषा नहीं है बल्कि हाथों के इशारे चेहरे के भावए बोलने के अंदाज़ व स्वर व आवाज़ से भी जुड़ी है। बातचीत करते समय इन सबका इस्तेमाल करने से या कहानी सुनाते समय इनका प्रयोग करने से बच्चों को संप्रेषण में सहयोगी इन मुद्रओं को समझने में मदद मिलती है।

शब्दों को दोहरायें : छोटे बच्चे जो ठीक से बोलना नहीं सीखे हैं उनके लिए बॉल या कैट जैसे शब्द आप बार.बार दोहरा सकते हैं लेकिन शब्दकोष को बढ़ाने के लिए पूरे वाक्य बोलें लेकिन स्पष्ट और आसान तरीके से।

जो कहा उसे दोहराइए: जो कहा उसे दोहराइए। जिसने भी दूसरी भाषा के वाक्यों को सीखने की कोशिश की है उसे पता है कि सही बोलने के लिए बार.बार सुनने का महत्व है। बच्चों के लिए भी यही बात है। उन्हीं शब्दों को बार.बार बच्चे के सामने लाने के लिए एक ही किताब को कई बार पढ़ना या सुनाना एक तरीका है। हो सकता है कि एक ही चीज़ को बीस बार पढ़ने से आप थक जाएं लेकिन बच्चों को पसंद आएगा। हो सकता है कि वे आपके साथ शब्दों को बोलना सीख लें।

बच्चों को कविताएं पसंद होती हैं और वे आसानी से इन्हें याद भी कर लेते हैं। कुछ समय दोहराएं और फ्रि अचानक कभी किसी शब्द पर रुक जाएं और देखें कि बच्चा उसके आगे का शब्द बता पाता है या नहीं।

जीवन के हर क्षेत्र में बच्चों को प्रोत्साहित करें

अगर आपको ऐसा लगता है कि आपके बच्चे में उत्साह की कमी है वह अपनी इच्छा से आगे बढ़कर कोई भी नया काम करने को तैयार नहीं होता पढ़ाई या छोटे.छोटे घरेलू कार्यों के लिए उसे बार.बार टोकना पड़ता है तो आपको अभी से सचेत हो जाना चाहिए। बच्चे के व्यवहार में ऐसी परेशानी इस बात का संकेत है कि आपको अपनी पेरेंटिंग के तरीके में सुधार की ज़रूरत है। कुछ बच्चे दूसरों को देखकर बहुत जल्दी उनके गुणों को अपनाने की कोशिश करते हैं पर कुछ ऐसा नहीं कर पाते। ऐसे बच्चों को प्रेरित करने की ज़रूरत होती है ताकि वे जल्द से जल्द अच्छी आदतें सीख सकें। बच्चों के पहले शिक्षक माता.पिता ही होते हैं और वे उन्हीं के व्यवहार का अनुसरण करते हैं। अगर अपनी रोज़मर्रा की दिनचर्या में आप हमेशा सक्रियए उत्साही और ऊर्जावान रहेंगे तो आपको देखकर छोटी उम्र से ही आपके बच्चे में भी स्वतरू ऐसी अच्छी आदतें विकसित होंगी। अगर आप किसी काम को लेकर उत्साहित नहीं हैं तो बच्चे में भी उत्साह की कमी होगी। इसलिए ज़रूरी है कि जब भी आप कुछ नया सीखेंए उसे बच्चे के साथ साझा करें। इसके अलावा नियमित रूप से उसके साथ खेलने और प्यार भरी बातें करने के लिए थोड़ा समय ज़रूर निकालें। अपने घर में ऐसा खुशनुमा मा माहौल बनाए रखें कि आपका बच्चा निडर होकर आपसे अपने दिल की बातें शेयर कर सके । इससे वह स्वतरू प्रेरित होना सीख जाएगा।

कामयाबी की अहमियत समझाएं

रोज़मर्रा के छोटे.छोटे कार्यों के बहाने उसे कामयाबी की अहमियत समझाएं। शुरुआत में उसे कोई भी ज़िम्मेदारी सौंपें। मसलन स्टडी टेबल को सही ढंग से व्यवस्थित करना पौधों को पानी देना गणित के सवाल हल करना अपनी हैंडराइटिंग सुधारना आदि।

मेरा सहारनपुर ग्रुप में हुये 11 हजार सदस्य

गत वर्ष पूर्व शुरू हुये फेसबुक ग्रुप ११ हजार सदस्य पूरे हो गये है, जिसकी जानकारी ग्रुप के एडमिन हिमांशु द्वारा दी गयी। हिमांशु जी द्वारा हुयी वार्ता के दौरान उन्होंने बताया कि सहारनपुरवासियों की मदद के लिए बनाया गया ''मेरा सहारनपुर'' फेसबुक ग्रुप अब पूरी रफ्तार से चल रहा है, जिसमे प्रतिदिन १०० से उपर नये मैम्बर जुड़ रहे है। गत १८ मई को ही ग्रुप में ५ हजार सदस्य पूरे हुये थे, जबकि मात्र ५० दिन के अंदर ही ग्रुप में ६ हजार ओर सदस्य शामिल हो गये। वहीं ग्रुप के दूसरे एडमिन दानिश द्वारा बताया गया कि सहारनपुरवासियों की हरसम्भव मदद के लिए ''मेरा सहारनपुर'' की टीम हमेशा तैयार है, मॉडरेटर पैनल में अंश मित्तल, जयश्री व दीक्ष हमेशा एक्टिव है। ग्रुप में समस्त सहारनपुर व निकटवर्ती राज्यों में नौकरी हेतु ''जयश्री'' अपनी सेवाएं प्रदान कर रही है वहीं किटी के माध्यम से १०० प्रतिशत शुद्धता के आभूषण बनवाने हेतु अंश मित्तल हमेशा तैयार है, शासनिक व प्रशासनिक समस्याओं के समाधान के लिए हिमांशु व जनसेवा से सम्बन्धित सभी प्रकार के बिल, लोन की अदायगी हेतु दानिश व एलआईसी से सम्बन्धित सभी कार्यो के लिए दीक्षा हमेशा उपलब्ध है। यहां एक बात विशेष रूप से उल्लेखनीय है कि इस ग्रुप में फेक पोस्ट को अप्रूव किसी प्रकार से नहीं किया जाता हैं और कोई भी ऐसी पोस्ट जो धार्मिक भावनाओं को आहत करने से सम्बन्धित हो, को अप्रूवल नहीं किया जाता है। हम चाहते है कि आप सारे इस ग्रुप में जुडे और सहारनपुर की समस्याओं को इस ग्रुप में पोस्ट कर अन्य ग्रुप के मैम्बर को भी बताये।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

G7 Summit in Canada: Diplomacy Tested, Alliances Strained

The leaders of the G7, comprising the world's wealthiest democracies, convened in Kananaskis, Alberta, Canada, from June 15 to 17. The meeting served as a significant demonstration of the G7's resolve to maintain unity during challenging circumstances.

The most recent G7 meeting took place in Canada in 2018, during which President Donald Trump, in the early stages of his presidency, departed from the summit in a state of anger.

He declined to endorse the concluding joint statement, issued threats regarding tariffs against his fellow leaders, and characterised the Prime Minister of Canada, Justin Trudeau, as "very dishonest and weak."

However, on this occasion, Trump departs from the G7 summit prematurely to address the Israel-Iran conflict. It is now widely recognised that Trump's second presidency is significantly more controversial than the first. The fractures within what can scarcely be referred to as the "Western family" have now been thoroughly exposed. In the interim, European initiatives have predominantly concentrated on preventing a severe rupture with the United States rather than attempting to mask the unease stemming from division. Given this new reality, a successful summit is characterised by the absence of melodrama or significant confrontation. Mitigating the damage has emerged as a goal in its own right.

While Mark Carney has found himself in the unusual position of hosting a US president who has repeatedly claimed that his country, Canada, should be the 51st US state, he has had to explain to him that his country is not for sale. For this year's summit amid a perilous escalation in the Middle East and Mr. Trump's reshaping of global alliances.

Also, as soon as Indian PM Narinder Modi lands at Calgary airport, some Sikhs and MPs oppose his G7 attendance, citing India's human rights record. Despite this, the new information-sharing pact is a major step toward normalising relations and addressing internal security challenges in both nations.

While the advocacy group Sikhs for Justice held a day of protests Monday, Modi landed at the Calgary airport in the evening and then made his way to the summit in the nearby wilderness retreat of Kananaskis. Then on Tuesday, condemning Indian Prime Minister Narendra Modi as he visits the G7 leaders' summit.

The protest in downtown Calgary included posters of the leader handcuffed in a prison jumpsuit and another depicting him behind bars. The relationship between the two nations has worsened since Canada accused Indian Government agents of assassinating Hardeep Singh Nijjar, a 45-year-old naturalised Canadian citizen and prominent advocate for a separate Sikh homeland in India. New Delhi calls the claims "absurd" and "preposterous." Punjab is uneasy about India-Canada tensions over the Sikh slaughter. The controversy damaged India-Canada ties, prompting diplomatic expulsions in 2023 and 2024.

Canadian Prime Minister Mark Carney is open-minded and forward-thinking. He warmly invited Modi to attend the summit, despite India's economic, commercial, market, and strategic importance. In this digital technology era, the G7+5, an informal alliance of major developing economies, has invited India, Mexico, Brazil, and South Africa as guests in previous years. India, Brazil, South Africa, Russia, and China founded the BRICS alliance of developing countries, which some see as a mirror of the G7's geopolitical and economic competition.

The G7 and invited parties reached a wide consensus on these invitations. The data shows India's 50-year exit from the G7, while the in-

ਨਿਊਯਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
SURJIT SINGH FLORA
647-829-9397

vitations emphasise the guests' economic might outside. With less than 1 per cent of the world's GDP, Russia first visited the G7 in 1992. Meanwhile, the five original BRICS nations had less than 9 per cent of world GDP. The G7 accounted for 63 per cent of global GDP. The G7 currently accounts for 44 per cent of global GDP, whereas the original BRICS have quadrupled to 25 per cent. Since becoming the 47th President of the United States for the second time on January 21, 2025, Trump's aggressive, capitalist, and expansionist policies have caused turmoil in the US and across the globe. Trump's terror tariffs and immigration crackdowns have sparked violent demonstrations in several US states for the second time. On April 5, 2025, 1400 sites in 50 US states conducted the first anti-regime protests.

Now violent demonstrations against immigration deportation continue.

Canada joined in 1976.

The G-8 group included Russia, but it ejected it in 2014 for annexing Crimea. These gatherings often include other major nations. France hosted this organisation's 2019 conference and welcomed India for the first time. Invitations have continued since.

The world's fourth biggest economy is India. India has a greater economy than France, Italy, Canada, and Japan. Canada needs new trustworthy partners to address global peace, law, and order issues.

After Justin Trudeau's Liberal Party beat Stephen Harper's Conservatives in 2015, Canada was in high demand worldwide. Now things have changed. At the summit today (Tuesday), Prime Minister Modi will address energy security, technology, and innovation, particularly the AI-Energy Alliance and quantum challenges, with G7 leaders, invited outreach nations, and international organisation leaders.

Canada spent $300 million and $600 million hosting the G-7 meetings in Huntsville, Ontario, in 2010 and Charlevoix, Quebec, in 2018. This meeting should deliver important outcomes.

The Indian Prime Minister may have a chance to address national interests, diplomatic, trade, economic, and military problems with G-7 and other leaders, as well as Pakistan's role in worldwide terrorism.

While Indian political observers say Modi's visit may allow Canada and India to rebalance ties. As Canada's prime minister since March, Carney has raised hopes of a thaw. According to former Indian envoy to the US Meera Shankar, Modi's trip will "hopefully mark the beginning of a reset in India's relations with Canada, which have plummeted over the Canadian allegations regarding the Nijjar case and India's belief that Canada indulges Sikh extremism directed against India."

She said both sides gain "if the relationship is stabilised, particularly in a volatile world. With bilateral trade hitting $9 billion in 2023 and Canadian pension funds investing $55 billion in India, India and Canada have strong commercial and interpersonal ties. About 5 per cent of Canada's population is Indian, with roughly 2 million living there. The US and North America are the top choices for Indian students pursuing higher education.

Outstanding issues and relationship implications

New Delhi and Ottawa are trying to repair their ties, but Nijjar's murder remains unsolved. The group supports "Khalistan," a fringe separatist movement seeking an independent Sikh state from India. New Delhi wants stricter steps against India's banned Khalistan movement.

On the other hand, Senator Baltej Singh Dhillon, a former member of the Mounted Police, wrote in a public essay on Sunday that "inviting Prime Minister Modi currently represents a troubling departure from our principles." He also stated that "prioritising short-term strategic calculations over long-term democratic values" "sends the message that trade, and geopolitical interests matter more than sovereignty, justice, and public trust" and that "there are no real consequences for foreign interference in our democracy." In the end, the meeting will test Canada's global leadership and Carney's diplomacy. Canada has a unique opportunity to establish a host. If this summit goes well, Canada might become a more vital Western partner amid high tensions and risks. Canada may lose credibility for years if it doesn't.

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 20 JUNE TO 26 JUNE,2025

The world is scared on the discussion of nuclear weapons in the Israel-Iran war

At the global level, everyone knows the forces behind the long-running war between two countries, because it is not possible for any country to fight a long war with such strength on its own, although everyone knows which force is standing behind these wars? I believe that it is necessary for these powers to give priority to ceasefire by leaving aside their status, taking two steps forward and backward to complicate the matter, otherwise if any country starts using nuclear weapons, the whole world will be engulfed in it, the possibility of which can be more terrible than Hiroshima Nagasaki. Therefore, I, Advocate Kishan Sanmukhdas Bhavani from Gondia Maharashtra, through this article would like to request all the countries and groups behind the scenes to stop blind support and find a way to reconciliation and come forward to resolve the conflict between Israel-Iran-Hamas, Russia-Ukraine and many other countries so that the whole world does not become a battlefield, because some countries are openly supporting while some countries are encouraging the fighting countries by supporting them behind the scenes, I believe this should be stopped and steps should be taken towards peace. Our PM also always keeps appealing the same. In my opinion, if nuclear weapons are used, the whole world will be shaken. Therefore, today we will discuss through this article with the help of information available in the media, Israel Iran military conflict reaches a dangerous turn? The world moved towards division into two groups, the sound of the Third World War?

Friends, if we talk about the Israel Iran war, then the tension between the two countries has reached its peak, the military confrontation that started between Israel and Iran on 13-14 June 2025 has now reached a dangerous turn, the air strikes carried out by Israel on nuclear facilities and military bases in Tehran caused heavy damage to Iran, while Iran retaliated with ballistic missiles and drone attacks on Israel's Tel Aviv, Haifa and Ben Gurion Airport. The ongoing conflict between Israel and Iran is increasing with each passing hour. On late Monday evening, Israel once again carried out airstrikes on central Iran. Meanwhile, Iran has also claimed to have fired about 400 ballistic missiles on Israel so far. On the other hand, according to a news, the Israeli PM has said that peace will come in the region with the elimination of Khamenei. The conflict between Israel and Iran continues for the fourth consecutive day. Israel again carried out airstrikes on central Iran on Monday evening. The Israeli Air Force dropped bombs on the building of the national TV news channel Islamic Republic of Iran Broadcasting (IRIB) in the Iranian capital Tehran. The TV anchor was hosting a live show at the time of the incident. She narrowly escaped the bomb blast. A video of the incident also surfaced, in which the anchor was seen running away from the studio.

Friends, if we try to understand the worsening Israel-Iran war in 10 points, then (1) Tensions between Israel and Iran are at their peak and the war between the two countries is on, Israel launched a major attack on Iran, in which Iran's nuclear sites and military establishments were targeted. Iran has launched Operation True Promise to respond

ਨਿਊਜ਼ਕਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Advocate Kishan Sanmukhdas
Bhawanani Gondia
Maharashtra 9359653465

to Israel's attack, under which Iran fired more than 100 ballistic missiles at Israel, the Israeli army has urged its citizens to take shelter in safe places, (2) At the same time, on Sunday once again there was a shower of Iranian missiles in the Israeli sky, while the conflict between the two countries continues, the Israeli army said that Iranian missiles are coming, the sound of sirens is heard in Jerusalem, while in many videos missiles are seen in the sky of Tel Aviv and Jerusalem and many of them have been intercepted by Israel's air defense system, (3) Iran has rained ballistic missiles on Israel from the city of Shiraz, due to which a red alert was issued in almost the whole of Israel from Haifa in the north to Eilat in the south. Air raid sirens were heard in Tel Aviv, Jerusalem, Beer Sheva, Haifa and dozens of other cities.(4) The military has said that a barrage of Iranian missiles has struck several places in Israel. According to a post by RT International, huge fires were seen in the city of Haifa after Iran's attacks. It quoted unnamed Israeli officials as saying that so far four people have been injured in the attack.(5) The scene in Iran is no different. Pictures from Tehran show flames in a fuel depot shooting into the night sky. The fires came after Israel launched attacks on Iran's oil and gas sector, increasing the threat to the global economy and the functioning of the Iranian state.(6) Iran targeted Israel's Haifa port and a nearby oil refinery in response to Tel Aviv's attack on Iranian nuclear plants, missile factories and military command centers late Saturday night, killing top military commanders and nuclear scientists. (7) Missiles were seen on the skyline of Haifa city, causing panic among the people there. Iran continued to attack with ballistic missiles and drones and Israel's air defense system Iron Dome was busy intercepting these missiles in the air. (8) Shrapnel fell on the chemical terminal at the port and some other missiles fell on the oil refinery, but there was no damage to the port facilities. The refinery is said to be at some distance from the port. Haifa Port is a major international port located in northern Israel, which is a relatively less unstable area than the south. It is an important port for both imports and exports of the country. (9) Tensions have increased after Iran fired ballistic missiles on Israel for the second consecutive night. Iranian state media has claimed that the Haifa oil refinery was directly hit, causing a huge fire near the northern port city, the missile attack hit a residential building in Tamra near Haifa, killing three people and injuring at least 14 others,(10) Israel and Iran attacked each other again on Sunday night, killing several people. The US President said that the conflict can be ended easily, he also warned Tehran not to attack any American target, while US President Donald Trump has said that Washington has no hand in the attacks in Iran. However, Tehran has accused the US of being involved in the Israeli attack and canceled the nuclear talks to be held in Oman on Sunday.

So if we study and analyze the entire above description, we will find that Israel Iran military confrontation has reached a dangerous point - the world is moving towards dividing into two blocs - the third world war is on the way? The world is scared on the discussion of nuclear weapons in the Israel-Iran war. It is necessary to stop blind support by the forces standing behind both Israel and Iran, and to cease fire by agreement, otherwise this fire will spread from the Middle East to the whole world.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 20 JUNE TO 26 JUNE,2025

"Why are those who predict the future unaware of the present"

Why do those who claim to have "direct contact with the Almighty" go silent at the time of every major disaster, accident or crisis? Is their divine network limited only to offerings and miracles? This article is a sharp satire on the empty declarations of those so-called prophets, their business based on blind devotion and the lack of scientific thinking in society. The time has come for us to understand the difference between religion and superstition, and learn to ask questions—otherwise the Babas will remain online, but the people will keep dying offline.

Those who say that they have direct contact with God, why does their network suddenly go down when there is a terrible disaster, train accident, plane crash or earthquake? Is there a server error in their astrological settings? Or does the 'invisible power' also go on leave after putting up a caution board? This question is no longer a joke but has become a topic of serious social discussion.

Today, when a serious crisis strikes, the first to be activated are news channels, scientific agencies, or rescue teams—not the babas who claim to see the future, or have direct conversations with God. These are the same people who say on TV, on stages, and in front of thousands of people on YouTube live, with their eyes closed, in a very emotional way—"Son, your time is going to change", "You will become a saint in your next life", or "There was a great saint in your clan". But when a child falls into a borewell in any corner of the country, when a plane crashes, when an epidemic spreads—these saints, sages, prophets are missing.

Now the question arises that if they really have some 'divine vision', then why are they not using it for public good? Are their consciousnesses limited only to questions like 'ways of love marriage', 'method of subduing the enemy' or 'when will the foreign trip happen'? Is it not the responsibility of the people who have direct contact with God to give timely warning in the interest of the country, society and humanity?

Recently, a viral comment made headlines on social media: "So many great fortune tellers, direct contact with God... yet there is no news of any major accident!" This sentence is as simple as it is sharp and logical. Because it raises questions on the 'industrial system' of religious miracles that makes billions by cashing in on people's emotions. These days, there is a Baba brand in every street and locality—some have the tagline "Change your fate", some say "Problem solved in just 7 days". There are some who have declared themselves to be 'incarnation of God'. But when a disaster strikes the country, all these 'incarnations' go underground. There is silence in their ashrams and a 'press note' is pasted on the discourse platforms—"Babaji is in meditation, please contact some other time."

Think about it, if these people can really predict disasters, then why don't they inform NDRF or Prime Minister's Office in advance? Why is there no mention of them in disaster management? The reason is clear- their 'predictions' are a marketing product, a kind of 'emotional astrological fantasy', which is being sold wrapped in the guise of religious faith.

The sad thing is that these babas and gurus, taking advantage of the suffering and ignorance of the common man, weave such an illusion in which there is neither logic nor transparency. Their predictions are generic—"the next 6 months will be very challenging", "a big event is going to happen in the country", "there is a possibility of an earthquake or an epidemic"—now just think, this can be applied at any time. This is a waterproof prediction—if it is wrong, it will be said that "your faith was less", if it is right, "see, Baba had already told you"!

The market has also encouraged the business of these babas. They dominate everywhere, from TV channels to social media. There is less devotion and more branding in their sermons. Some babas give live predictions on YouTube, some conduct meditation sessions on Instagram. They have HD cameras, mic setup, video editors—but when the country needs a 'divine warning', their network fails. It is not an irony but a tragedy that in a country like India where there is a great need for science, technology and disaster management, in times of crisis people still look for reassurance on some Baba's 'Facebook Live'. This is indicative of a deep social insecurity and lack of scientific thinking. This is where the responsibility lies with governments, teachers and social institutions. Religion is a matter of faith, but when it becomes a 'corporate illusion', moving away from scientific wisdom, social responsibility and humanity, then it is necessary to stand against it. This is not anti-religion, but anti-superstition.

ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

-Priyanka Saurabh
(Mob.) 7015375570 (Talk + Whatsapp)

The commercial structure that has been built in the name of predictions not only plays with public sentiments but also misleads citizens during disasters. When a river floods, the NDMA and the Meteorological Department issue warnings, but the 'saffron-clad' babas remain silent. When a train crashes, neither does any astrologer's video go viral, nor does any 'predictor' come out of the green room.

Another question is with whom do they have a 'direct contact'? Does that contact work only on those days when a 'Yagya of ten lakhs', 'offering of one crore', or 'special puja' is organized? Do we have to recharge a 'data pack' to contact God as well? This is not sarcasm, but the bitter truth that religious belief has now become like a telecom plan - 'pay money, the network will be reliable'. From a common citizen's point of view, this is a fraud. Because when the public is in a crisis, they need correct, accurate, and scientific information—not sermons from some bearded self-proclaimed god.

In this entire scenario, there may be some exceptions who are balanced, learned and true spiritualists, who actually talk about social service and self-welfare. But what is going on in the majority of platforms is an industry of selling the future – in which the consciousness of the present is being weakened in the name of the future. It is time that we investigate this 'hypocritical prediction system'. Governments should keep a check on such fake claims. Scientific attitude and rationality should be encouraged in the education system. Media should also understand how they are taking the public on a dark path in the pursuit of TRP. And finally, it is also important that we, you, the common people—now learn to ask questions. The next time some baba says from the stage that "a big event will happen next month", ask him—"What, when, where, how?" If he doesn't have the answers, then not his future, but your awareness will decide his end. Otherwise this cycle will continue like this - disasters will keep coming, people will keep dying, and the babas will go into 'meditation'. And we will just keep saying this: So many great fortune tellers, direct contact with God... and yet there is no news of any major accident!

NYC Comptroller Brad Lander Arrested by ICE While Defending Immigrant Rights

New York City Comptroller and mayoral candidate Brad Lander was arrested on June 17 by Immigration and Customs Enforcement officers while escorting an individual out of immigration court. The arrest sparked immediate backlash from city and state leaders, highlighting ongoing tensions between federal immigration authorities and Democratic officials in major urban centers. Lander, a leading contender in the upcoming June 24 mayoral primary, was seen on video linking arms with the man as ICE agents attempted to detain him at a federal building in lower Manhattan. He repeatedly asked to see a judicial warrant before being physically separated from the man, pushed against a wall, handcuffed, and led away by agents. Lander was reportedly taken into custody alongside his police detail and held for over four hours before being released with Governor Kathy Hochul at his side. According to the Department of Homeland Security, Lander was arrested for allegedly assaulting law enforcement and obstructing their duties. Tricia McLaughlin, a DHS spokesperson, stated that no one is above the law and accused Lander of putting officer safety at risk for political gain. The U.S. Attorney's Office for the Southern District of New York confirmed it is reviewing the incident to determine whether criminal charges will follow. Lander's arrest occurred during a broader federal immigration crackdown directed by President Donald Trump, who recently ordered increased ICE operations in Democratic-led cities. Just days earlier, Senator Alex Padilla of California was also removed from a press event after protesting immigration enforcement. Advocates say these actions mark a growing pattern of aggressive federal intervention. The response to Lander's detention was swift. Governor Hochul called it a dark moment for New York and the nation, while former Governor Andrew Cuomo, also running for mayor, denounced the arrest as a political overreach and blamed current Mayor Eric Adams for aligning too closely with Trump. Other candidates and officials, including City Council Speaker Adrienne Adams and State Attorney General Letitia James, described the arrest as a violation of civil rights and an abuse of power. Legal advocacy groups such as the NYCLU and New York Immigration Coalition criticized the incident as part of a broader authoritarian trend. Donna Lieberman, executive director of the NYCLU, said the arrest showed ICE's disregard for the law and sent a chilling message to those who support immigrant rights.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 20 JUNE TO 26 JUNE, 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 75ਵੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਮਨਾਈ ਗਈ

ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ) – ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਦਾਨੀ ਮਹਾਨ ਤਪੱਸਵੀ, ਯੁੱਗ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 75ਵੀਂ ਬਰਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ (ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ) ਤੋਂ 15 ਜੂਨ 2025 (ਐਤਵਾਰ) ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 13 ਮਈ 2025 (ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਾਵਾਰ) ਨੂੰ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਅਰੰਭ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਮਿਤੀ 15 ਮਈ 2025 (ਐਤਵਾਰ) ਨੂੰ ਪਾਏ ਗਏ। ਭੋਗ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਜ਼ਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਈ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਭਾਈ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੱਲੜ੍ਹਵਾਲ, ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ, ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਭਾਈ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡਾਨਾ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਲਸ਼ਨ ਯੂ.ਕੇ. ਵਾਲੇ, ਹੋਰ ਪੰਥਕ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰ ਜੱਸ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਚਰਣਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੌਮ ਪੰਥ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਾ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ?ਸ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜ਼ੀਆਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿਰੋਜ਼, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਜਪਨੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜਾ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਗਰੀਬ ਸਿੰਘ ਕਾਲੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਾਰਟਮੰਟ ਤੋਂ ਕੈਪਟਨ ਭੁੱਲਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰਜੰਟ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਅਹੁੱਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਘੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰੋਪਾਓ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਟਰਾਈਸਟੇਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਤੋਂ ਉੱਘੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸ਼ੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਣਤੀ 'ਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋਈਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਚ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੋਲੇ ਭਟੂਰੇ, ਜਲੇਬੀਆਂ, ਗੰਨੇ ਦੇ ਰਸ, ਗੱਪੇ, ਪੀਜ਼ਾ, ਬ੍ਰੈਡ ਪਕੌੜੇ, ਫਲੂਦਾ ਆਈਸਪ੍ਰੀਮ, ਜੂਸ, ਹਦਵਾਣੇ, ਕੌਫੀ, ਚਾਹ ਕੋਲ ਡ੍ਰਿੰਕ, ਬਦਾਣੇ, ਭੁੱਟੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਖ਼ੂਬ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।ਸਭ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਵਧੀਆ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮ ਸਭ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਵਰੇਜ਼ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੀਜੇ ਸਟੂਡਿਓ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਤਸਵੀਰਾਂ : ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
+1-646-403-7334

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE, 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 75ਵੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਮਨਾਈ ਗਈ

ਤਸਵੀਰਾਂ : ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
+1-646-403-7334

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 308
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 75ਵੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਮਨਾਈ ਗਈ

ਤਸਵੀਰਾਂ : ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
+1-646-403-7334

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 75ਵੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਮਨਾਈ ਗਈ

ਤਸਵੀਰਾਂ : ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
+1-646-403-7334

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਅਸਰ

ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕੁਹਾੜੇ ਦਾ ਦਸਤਾ ਬਣ ਕੇ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਾਲ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਜਾਗੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਵਸੋਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਰਬਪੱਖੀ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਜਾਗੀ ਹੋਈ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਿਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ 'ਤੇ ਇਹ ਵੱਡਾ ਗਿਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਕਿਉਂ ਮਰਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਮਰਿਆ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਜੁਝਾਰੂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ 'ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਗਿੱਲ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹੋਏ ਦੁਖੀ ਦਿਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਇਸ ਕਦਰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵੀ ਸਲੀਕੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਲਈ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਰਿੰਦਾ, ਬੁੱਚੜ, ਕਸਾਈ, ਜਾਲਮ, ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਦਾਗ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਬਦਾਵਾਲੀ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਿੱਖ ਹੀ ਹਨ।

ਖੁਸ਼ੀ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਦਲੀਲ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ 'ਤੇ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਿ "ਦੁਸ਼ਮਣ ਮਰੇ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾ ਕਰੀਏ, ਸੱਜਣਾ ਵੀ ਮਰ ਜਾਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਆਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਤੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੁਹਾੜੇ ਦਾ ਦਸਤਾ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕੌਮ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕੋਹ-ਕੋਹ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਕਦੇ ਮਰਵਾਇਆ, ਕਦੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਕਦੇ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਕਹਿ ਕੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣੀ ਇਖ਼ਲਾਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਪੰਥ ਦੇ ਜਗਦੇ ਅਤੇ ਜਾਗਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲੀ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਤੇ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਘੋਰ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦੋ ਸਿੰਘ-ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਭੰਗੜੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਵਣ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਰਾਵਣ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੁਸਹਿਰਾ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਕਾਤਲ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ ਦਾ ਜੇ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹੋ ਵੇਲਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ?

ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰਤਾ ਸੰਕੋਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੱਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਮੌਤ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਹੈਨ ਟਾਵੇਂ-ਟਾਵੇਂ ਪਰ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸੋਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਨਸ਼ਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ "ਕਿ ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਰਾਏ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਆਏ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੁੱਪ-ਗੜੁੱਪ ਅਤੇ ਡੁੰਨ-ਵੱਟਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸੋਗ।

ਹਿੰਦੂ ਦੁਖ ਵਿਚ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਿੰਦੂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੁਰ ਹਿਰਦੇ ਤੱਕ ਫਰੋਲਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਜੁਗਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਦੁੱਖ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਤੋਲ-ਮਿਣ ਕੇ ਅਤੇ ਸੋਚ- ਸਮਝ ਕੇ ਆਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਇਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਇਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕੌਮਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਖਲੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਾੜਾ ਮੇਲਣ ਵਿਚ ਨਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਯਤਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਮਨ ਉਪਰਲੀ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕਾਇਮ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਡੂੰਘੀ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਤਰੇੜਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਸਮਾਚਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਟੋਲੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਹਿੰਦੂ ਕੁੜੀ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਰੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ "ਅੰਕਲ ਗਿੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟੋਲੀ ਨੇ ਝਟਪਟ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਖਲੋਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੂਰੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਕੈਂਪਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਖੁਸ਼ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭੇਤ ਭਰੇ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਲੁਕੋ ਕੇ ਹੀ ਰੱਖਿਆ।

ਚੇਤਨ ਮਨ-ਅਵਚੇਤਨ ਮਨ

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (ਅਸਲ ਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ), ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ, "ਮੇਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਚੇਤਨ-ਮਨ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਅਵਚੇਤਨ-ਮਨ ਡੂੰਘੇ ਸੋਗ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਅਵਚੇਤਨ-ਮਨ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕਰ ਰਹੀ ਇਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਵਾਬ ਸੀ, "ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਦਾ ਡਰ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮੋੜਵਾਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਜਵਾਬ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਕੰਬਣੀ ਛੇੜ ਗਿਆ, "ਸਰ, ਲਹਿਰ ਭਾਵੇਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਗਰਜ ਤੇ ਦਹਾੜ ਹਵਾ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਗੂੰਜਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਹੋਰ ਫਰੋਲਾ ਫਰਾਲੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਗਿੱਲ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਮਾਹਿਰ ਹਿੰਦੂ ਡਾਕਟਰ ਬੀਬੀ ਦੀ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਉਹ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ, "ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਰੀਜ਼ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਜੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ-ਪਿਓ, ਭਰਾ ਜਾਂ ਚਾਚੇ-ਤਾਏ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁਲਿਸ ਫੜ ਕੇ ਲੈ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਦੇਖੇ ਉਹ ਦਰਦਨਾਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਦਮੇ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਬਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹੁਣ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਜਨਾਂ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੇ ਦੋਸਤ ਵੀ ਉਸ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ, ਰੋਸ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਜਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਖਾਮੋਸ਼ ਬਗਾਵਤ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਲੇਖਕ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਨਮ ਲੈਣਗੇ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਚੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ, ਸਾਹਿਤ, ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਕ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਦਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ। ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਲੇਖਕ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜਦੋਂ "ਸੁਪਰ ਕਾਪ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਨ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲਹਿਰਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਝ 'ਤੇ ਹਾਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੈਸਾ ਅਮਨ ਹੈ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਚਮਨ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਤਨ-ਮਨ-ਰੂਹ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਧੁਰਿਆਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਅਮਨ ਸਥਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਵੀ ਸਕੇਗਾ ? ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੋਚਣ ਦੀ ਵਿਹਲ ਹੁਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ-ਨਾ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਨੂੰ।

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਮੋ: 99150-91066

ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਜੂਨ 1984: ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ

ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊਸਟਾਰ ਦੇ 30 ਸਾਲ ਲੰਘਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅੱਜ ਤਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 1984 ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜੁਝਾਰੂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਲੇਬੰਦੀ ਵਾਲੇ 'ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ' (ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ) 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਬੇਅਦਬੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬਤੌਰ ਇਕ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਮੀ ਦੇ ਕਮਾਂਡ ਲੈਵਲ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੋਚ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਪੱਛਮੀ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਚੀਫ ਆਫ ਸਟਾਫ ਲੈਫਟਿਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਫੌਜ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜ ਇਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸੌਖਿਆ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਸ ਤੋਂ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਡੈਪੁਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਏ ਆਈਜੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ (ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ) ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੀ ਚੌਥੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਚਲੇ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਬਤੌਰ ਵਧੀਕ ਡੀਆਈਜੀ (ਸੀਆਈਡੀ) ਤੈਨਾਤ ਸਾਂ। ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਭਿੰਡਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਆਇਆ, ਜਿਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੈਫ. ਜਨਰਲ ਦਿਆਲ ਨਾਲ ਮਿਲਵਾਇਆ ਜੋ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਆਈਜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਬੇਝਿਜਕ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਫ ਸਪਸ਼ਟ ਸਿੱਧੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਜਨਰਲ ਦਿਆਲ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਕਿ ਫੌਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਮੁਤਾਬਕ, ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਭਾਰੀ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ (ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ) ਕਰ ਜਾਣਗੇ। ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਪੁੱਛੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ 130 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੰਘ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਬਲਕਿ ਫੌਜ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਵਜੋਂ ਮਰਨਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ 1978 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ (ਮੈਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 1978 ਤੱਕ ਬਤੌਰ ਐਸਐਸਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੈਨਾਤ ਸਾਂ)। ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਦੇ ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਛੇ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਰੋਕ ਖੂੰਨ ਡੁੱਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਚਾਰਦੇ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦੂਰੀਆਂ ਵਧੀਆਂ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਗੋਲਡ ਟੈਂਪਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਖਾੜਕੂ ਸਿੰਘ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਅਖੀਰ, ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਵੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਜੁੜਦੇ ਤੇ ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਰ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ (ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਤੇ ਸਿੰਘ) ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਪਾਉਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦਰਜਨਾਂ ਬਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਸਾਡੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੂਝਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਉਣਗੇ। ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸਾਡੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੀ ਮੋਹਰ ਲਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜਨਰਲ ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਦਿਆਲ ਮੇਰੇ ਇਸ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਥੋੜਾ ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਫੌਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਖਾੜਕੂ ਆਪਣੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨਗੇ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਜੈਂਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਫੌਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਅਸਲਾ ਬਰੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜੰਗ ਦੀ ਨੀਤੀ ਫੌਜ ਵੀ ਜਨਰਲ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰੀਲਾ ਜੰਗ ਦੇ ਮਾਹਰ ਸ਼ਬੇਗ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਜੈਂਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛੱਡੋ, ਹਰ ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਬੰਦੇ ਹਨ।

ਅਖੀਰ, ਜਰਨਲ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਰਾ ਸਕਦੇ ਪਰ ਉਹ ਕੰਪਲੈਕਸ ਅੰਦਰ ਅਖੀਰੀ ਦਮ ਤਕ ਜੂਝਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਂ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੈਨਾਤੀ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਿਆ ਹਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਪੱਕੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਜਨਰਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਵਜੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਚਾਰ ਵਜੇ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਤ ਦੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਮਗਰੋਂ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੁੱਝ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਸਕਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਪੱਕੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਰਲ ਨੇ ਕੁੱਝ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਮਾਰਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਬਚਨ ਜਗਤ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਨਿੰਦਕ ਤਾਂ ਨਹੀਂ?

ਤੁਸੀਂ ਓਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ,ਸਹਿਕਰਮੀ ਜਾਂ ਗੁਆਂਢੀ ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਓਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕਮੀਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਓਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕਮੀਆਂ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਹੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹੋ। ਅੰਕਲ ਜੀ, ਹਾਏ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਮੋਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋ ! ਯਾਰ , ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ !ਮੈਡਮ ਜੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਲ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਿਆਦਾ ਰੁੱਖੇ ਹਨ !ਆਂਟੀ ਜੀ, ਤੁਹਾਡਾ ਕੱਦ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟਾ ਹੈ ! ਕੀ ਪੱਖੇ ਦੇ ਬਟਨ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡਾ ਹੱਥ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਆਦਿ।ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਇਹ ਨੈਤਿਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਨਿਭਾਉਣ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮਜਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਪਤਨ ਵੱਲ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਉਂਝ ਤਾਂ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ - ਨਿੰਦਕੁ ਨਿਯਰੇ ਰਾਖੀਏ÷ ਦੋਹੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਇਨਸਾਨ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਔਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸਾਬਣ ਦੇ ਹੀ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੋਹੇ ਦਾ ਭਿੰਨ ਅਰਥ ਮੰਨਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਜਿੰਮਾ ਹੀ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਦੇ ਇਸ ਦੋਹੇ ਵਿਚ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਆਂਤਰਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕਮੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਦਵੇਖ, ਕ੍ਰੋਧ, ਈਰਖਾ ਆਦਿ ਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਹਾ ਵੀ ਗਿਆ ਹੈ - ÷ ਦੁਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ÷ .. ਭਾਵ ਰੱਬ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ - ਨਾਲ ਹਉਮੈਂ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ,ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਕੀਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਉਂਗਲ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ , ਕਮੀਆਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ ? ਉਂਝ ਤਾਂ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਔਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਿੱਤ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕਮੀਆਂ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਕਰਕੇ , ਵਾਰ - ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਕੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਈਏ। ਓਹ ਲੋਕ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਾਇਨਿਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਦੂਜਿਆਂ ਵਿਚ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭਦੇ ਹਨ, ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਰੂਰ ਹੀ ਕੋਈ ਡੂੰਘੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਓਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਡਰਦੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਗਿਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਲਪਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀ ਵਾਰ - ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਦੇ ਹੋਏ ਓਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭਦੇ ਹੋ। ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੱਦ ਵੀ ਓਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਵਿਚ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੋਖਾ ਹੈ, ਖ਼ੁਦ ਦੀ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਔਖਾ। ਇਸ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀਆਂ,ਗਲਤੀਆਂ,ਦੋਸ਼ ਲੱਭਣ ਤੋਂ ਬੇਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖ਼ੁਦ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲੱਭੀਏ ਅਤੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੀਏ ਤਾਕਿ ਇਕ ਬੇਹਤਰ ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਸਕੇ।

ਵੱਲੋਂ: ਅੰਸ਼ੁਲ ਹਿੰਦੀ ਅਧਿਆਪਕ
ਗਣੇਸ਼ ਵਿਹਾਰ ਅਬੋਹਰ
ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ :-95306 11415

ਸੁਰੰਗ ਅੰਦਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ : ਘੁੱਪ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਨਾ ਫ਼ੋਨ, ਨਾ ਟਿਫ਼ਿਨ ਅਤੇ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਦੂਰ

ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ, ਟੌਰਚ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ। ਮੱਥੇ ਉੱਤ ਖ਼ਾਸ ਹੈਲਮੇਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਲਦੀ ਟੌਰਚ। ਲੱਕ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੀ ਬੈਲਟ ਵਿੱਚ ਟੰਗੀ ਬੈਟਰੀ। ਉਸ ਬੈਟਰੀ ਨਾਲ ਤਾਰ ਸਹਾਰੇ ਜੁੜੀ ਟੌਰਚ ਜੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦ ਦਾ ਹੱਥ ਵੀ ਨਾ ਦਿਖੇ। ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ। ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ (ਖਾਨ ਜਾਂ ਸੁਰੰਗ) ਵਿੱਚ ਪਖਾਨੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਾ ਹੋਣਾ। ਫ਼ੋਨ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ, ਖਾਣੇ ਦਾ ਟਿਫ਼ਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 2 ਲੀਟਰ ਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਬਾਹਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਪਰਕ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਤਿਹ ਤੋਂ ਕਈ ਮੀਟਰ ਅੰਦਰ ਡੂੰਘੀ ਖਾਨ ਜਾਂ ਸੁਰੰਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰ (ਮਾਇਨਰ) ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ। ਉੱਤਰਕਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸੁਰੰਗ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬੀਬੀਸੀ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਮਝ ਸਕੀਏ ਕਿ ਖਾਨ ਜਾਂ ਸੁਰੰਗ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ, ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ (ਔਸਤਨ 25 ਸਾਲ) ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਲੰਘੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਓਪਨ ਕਾਸਟ ਮਾਈਨਜ਼ (ਖੁਲ੍ਹੀ ਖਾਨ) ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਲ ਕੈਪਿਟਲ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਧਨਬਾਦ ਦੇ ਚਰਚਿਤ ਝਰੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੋਖਨ ਸਾਵ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਸ਼ਖ਼ਸ ਹਨ। 49 ਸਾਲ ਦੇ ਪੋਖਨ ਸਾਵ ਹੁਣ ਸੀਨੀਅਰ ਓਵਰਮੈਨ ਹਨ। ਮਹਿਜ਼ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਰਕਰ (ਖਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ) ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਰੈਸਕਿਊ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵੀ ਲੀਡ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ

ਪੋਖਨ ਸਾਵ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ (ਮਾਈਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਰੈਗੁਲੇਸ਼ਨ) ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਖਾਣੇ ਦਾ ਟਿਫਿਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।" "ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਖਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਨਟੀਨ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਓਪਨ ਕਾਸਟ ਮਾਈਨਜ਼ ਹਨ। ਜੋ ਅੰਡਰ ਮਾਈਨਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਨਟੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਖਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਡਿਊਟੀ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਹੀ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਦੀ ਸ਼ਿਫ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਸ਼ਿਫ਼ਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਘਰ ਪਰਤ ਕੇ ਹੀ ਖਾਣ ਖਾ ਪਾਂਦੇ ਹਾਂ।"

ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ 2 ਰਾਸਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੱਖਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਧਾਰਨ ਹਵਾ ਖਾਨ ਅੰਦਰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੂਜੇ ਰਾਸਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੈਂਟੀਲੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਕਦੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਲੈਵਲ 90 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।" "ਸਾਨੂੰ ਸੈਲਫ਼ ਰੈਸਕਿਊਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਭਾਰ ਡੇਢ ਕਿੱਲੋ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਡੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਦੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ 28 ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।" ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਖਾਨ ਅੰਦਰ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਖਾਨ ਡੂੰਘੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਫ਼ਟ (ਪੀਟ) ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਨਕ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਖਾਨ ਜਾਂ ਸੁਰੰਗ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਆਮ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ

ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤਿਹ ਤੋਂ ਕਈ 100 ਮੀਟਰ ਅੰਦਰ ਕਈ ਮੀਟਰ ਡੂੰਘੀ ਖਾਨ ਦੀਆਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਹਨ। ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸੁਗੌਲੀ ਤੋਂ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨੌਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹੁਣ ਕਲਰਕ ਚੰਦੇਸ਼ਵਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਰੰਗ ਜਾਂ ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਕੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹੋ। "ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਫ਼ੋਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਦੀ ਸ਼ਿਫ਼ਟ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰਿਸਕ ਤਾਂ ਇਹੀ ਹੈ।" ਉੱਤਰਕਾਸ਼ੀ ਸੁਰੰਗ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਫ਼ਟ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ-ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਰਹਿ ਸਕੇਗਾ।" ਚੰਦੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਜੋਖ਼ਮ ਹੈ। ਉੱਥੋਂ ਮਿਥੇਨ ਗੈਸ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਲਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਵਿਸਫ਼ੋਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਸਤਿਹ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਦਾ ਕੰਮ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜੋਖ਼ਮ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਹੈ।"

ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਕਮੀ

ਮਾਈਨਜ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਖਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਪਖਾਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਬਣੀ ਰਹੇ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੁਰੰਗਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਕਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਰੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਝਰੀਆ ਕੋਲ ਬਲੌਕ ਦੀ ਮਾਈਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਖਾਨੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਪਿਸ਼ਾਬ ਆਵੇ ਤਾਂ ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਰ ਲਓ। ਹਨੇਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੇਖਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਖਾਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਥਾਂ ਕੱਪੜੇ (ਪਰਦੇ) ਨਾਲ ਢਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਪਖਾਨਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।"

ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਖਾਨ ਜਾਂ ਸੁਰੰਗ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸੇ ਕਾਫ਼ੀ ਭਿਆਨਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੈਸਕਿਊ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੋਖਨ ਸਾਵ ਅਤੇ ਚੰਦੇਸ਼ਵਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕ, ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਦੁਆਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਿਲਸਿਲੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੋਖਨ ਅਤੇ ਚੰਦੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 2001 ਵਿੱਚ ਝਰੀਆ ਕੋਲ ਬਲੌਕ ਦੀ ਬਾਗਡਿਗੀ ਖਾਨ ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 29 ਖਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਪੋਖਨ ਸਾਵ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਉਦੋਂ 12 ਨੰਬਰ ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਣੀ ਐਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਮਰੇ ਹੋਏ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਵੀ 7-8 ਦਿਨ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਰੈਸਕਿਊ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਾਫ਼ੀ ਔਖਾ ਸੀ।" ਪੋਖਨ ਸਾਵ ਸਾਲ 2010 ਦੇ ਜੀਤਪੁਰ ਖਾਨ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਰੈਸਕਿਊ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਲਿਫ਼ਟ ਦਾ ਗਰਮ ਲੋਹਾ ਖਾਨ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਪੋਖਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਰਸਾਇਣਕ ਗਠਨ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਪਾਊਂਡ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ। ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਜਵਲਨਸ਼ੀਲ ਗੈਸ ਹੈ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਗ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਗ਼ਲਤੀ ਵੱਡੇ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ

ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੋਲ ਮਾਈਨਜ਼, ਪੱਥਰ ਦੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸੁਰੰਗ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਊਮੋਕੋਨੋਯੋਸਿਸ ਵਰਗੀ ਲਾਇਲਾਜ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਫ਼ੇਫੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧੂੜ ਜਮਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਅਕਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖਾਨ ਅੰਦਰ ਗਏ...

ਪੋਖਨ ਸਾਵ ਜਦੋਂ ਖਾਨ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗਏ ਤਾਂ ਨਾਲ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਲੱਗਿਆ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅਨਹੋਨੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਨ 'ਚ ਕਿਸ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਕਲੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ (ਵੀਟੀਸੀ) ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਦਰ ਕੀ-ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਸੰਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਫ਼ਿਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਡਮੀ (ਆਰਜ਼ੀ) ਖਾਨ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ 2-3 ਘੰਟੇ ਹੀ ਖਾਨ ਅੰਦਰ ਰਿਹਾ। ਫ਼ਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਦਤ ਬਣ ਗਈ ਤਾਂ ਡਰ ਲੱਗਣਾ ਬੰਦਾ ਹੋ ਗਿਆ।" ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਪਾਰਸਨਾਥ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੋਖਨ ਸਾਵ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖਾਨ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਪਹਿਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁੱਤੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਲੱਕ ਉੱਤੇ ਬੈਲਟ ਲਗਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। "ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਟਰੀ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ 5 ਕਿੱਲੋ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਬੈਟਰੀ 250 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਤਲੀ ਤਾਰ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੀ ਕੈਪ ਲਾਈਟ (ਹੈਲਮੇਟ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਟੌਰਚ) ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਕੈਪ ਲਾਈਟ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ ਵੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਸਾਡੀ ਕੈਪ ਲਾਈਟ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

ਤੇਰੀ ਮਹਿਫਿਲ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ....

1. ਟੁੱਟੇ ਦਿਲ ਦਾ
ਸਹਾਰਾ ਕੋਈ ਨਾ ,
ਜੋ ਚੀਜ਼ ਆਪਣੀ ਸੀ
ਉਹ ਵੀ ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਹੋਈ ਨਾ.....
2. ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਰੀ
ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਗਰੂਰੀ
ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬੰਦਿਆ !
ਬਹੁਤੀ ਨਾਮੰਜ਼ੂਰੀ....
3. ਤੇਰੀ ਮਹਿਫਿਲ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ
ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਬੜਾ ਸ਼ਰਮਾਏ ,
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਬੈਠੇ ਰਹੇ
ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਬੜੇ ਭੰਗੜੇ ਪਾਏ .....
4. ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲ਼ ਜਦੋਂ ਮਹਿਫਿਲ ਸੱਜਦੀ
ਕੁਝ ਯਾਦਾਂ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ,
ਕਈ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਤੇ ਬਾਤਾਂ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ....
5. ਤੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ
ਬਹੁਤ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ
ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ
ਕਿਆ ਹੀ ਬਾਤਾਂ .....
6. ਤੈਨੂੰ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ
ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ,
ਸਾਨੂੰ ਛੁਪਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ
ਤੈਨੂੰ ਤਸਵੀਰਾਂ @ਚ ਦਿਖਣ ਦਾ.....
7. ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦਾ ਪਾ ਕੇ ਅਚਾਰ
ਕਿਹੜੇ ਰਾਹੇ ਤੁਰ ਗਏ
ਆਪ ਬਣ ਗਏ ਲਾਚਾਰ
ਸਾਡੇ ਅਰਮਾਨ ਖੁਰ ਗਏ....
8. ਮਹਿਫ਼ਿਲ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਪਰ ਤੇਰੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ,
ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਪਰ ਕੁਝ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਰੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ....
9. ਜੇ ਬੰਦਾ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰੇ
ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਦਰਗਾਹ @ਚ ਗੁਨਾਹ ਵੀ ਮਾਫ਼ ਹੋਵੇ
ਰੱਬ ਸਾਥ ਦਿੰਦਾ
ਜੇ ਨੀਅਤ ਸਾਫ਼ ਹੋਵੇ
10. ਬੜਾ ਸੌਖਾ ਹੁੰਦਾ
ਰੱਬ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ
ਪਰ ਬੜਾ ਹੀ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ
ਸੱਚਮੁੱਚ ਰੱਬ ਦੇ ਭਰੋਸੇ @ਤੇ ਰਹਿਣਾ....
11. ਦੋ ਕਣੀਆਂ ਕਿਆ ਪਈਆਂ
ਲੋਕੀਂ ਬਰਸਾਤ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ
ਅਸੀਂ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਆ ਬੋਲੇ
ਲੋਕੀਂ ਮਜਾਕ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ.....
12. ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੈਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਤੋਂ ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਆਈ
ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਥ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ,
ਕੇਵਲ ਸਾਥ ਰਹੀ
ਇੱਕ ਮੇਰੀ ਹੀ ਪਰਛਾਈ....

ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ ,

ਕੋਇਲ

ਕੋਇਲ ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲੇ,
ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਸ ਪਈ ਘੋਲੇ।
ਲੰਮੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਹੇਕਾਂ ਲਾਉਦੀ,
ਜਦ ਕੂਕੇ ਖਿਚ ਜੇਹੀ ਪਾਉਂਦੀ।
ਹਰੇ ਭਰੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਉੱਤੇ,
ਆਉਦੀ ਇਹ ਸਾਵਣ ਰੁੱਤੇ।
ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੱਚੇ ਬਹਾਰ,
ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਪਿਆਰ।
ਹੁੰਦੀ ਇਹ ਕਾਲੇ ਰੰਗਦੀ,
ਸਦਾ ਹੀ ਖੁਸਹਾਲੀ ਮੰਗਦੀ।
ਬੱਚਿਓ ਪੰਛੀ ਬੜੇ ਪਿਆਰੇ,
ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ।
ਖੁਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਜਿਉਂਦੇ,
ਪੱਤੋ, ਸਭ ਦੀ ਸੁੱਖ ਮਨਾਉਂਦੇ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ
ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ
94658-21417

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਮੁੱਕ ਚੱਲਿਆ ਪਾਣੀ
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਮੁਕ ਜਾਊ ਕਹਾਣੀ
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਤੁਰ ਚਲੇ ਹਾਣੀ
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ
ਰੇਤਾਂ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਵਾਲੀ ਰੇਤ ਵੀ ਉੱਡ ਜਾਣੀ
ਨਿੰਮਾਂ ,ਬੋਹੜਾਂ ਤੇ ਪਿੱਪਲਾਂ ਹੋਈ ਗੱਲ ਪੁਰਾਣੀ
ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਥਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦੀ ਨਾ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਢਾਣੀ
ਪਿੱਪਲੀ ਪੀਂਘ ਨਾ ਝੂਟਦੀ ਕੋਈ ਧੀ ਧਿਆਣੀ
ਚਰਖੇ ਤੰਦ ਨਾ ਕੱਤਦੀ ਅੱਜ ਕੋਈ ਸੁਆਣੀ
ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ ਜੋ ਕਹੇ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਸੁੱਧ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਖਿਉ ਧਰਤ ਪਵਨ ਤੇ ਪਾਣੀ
ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੌਣ ਦਿਉ ਕੁਰਬਾਨੀ
ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਭਾਲਣਾਂ ਅਸਲੀ ਕੰਮ ਸੀ ਸਾਡਾ
ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਲਤਾ ਕਿ ਕੰਮ ਹੈ ਤੁਹਾਡਾ
ਸਾਡੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੁਣ ਰਹੀਏ ਉੱਲਝੇ
ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈਏ ਜਿਹੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਸੁਲ਼ਝੇ
ਪਹਿਲਾਂ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਜਸਵਿੰਦਰਾ
ਸ਼ੁਰੂ ਤਾਂ ਕਰਕੇ ਵੇਖ ਨਾ ਡਰ ਜਸਵਿੰਦਰਾ
ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਹੱਲ
ਫਿਰ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਹੱਲ ਜੇ ਮੰਨੇਗਾ ਗੱਲ
ਵਾਸਤਾ ਈ ਰੱਬ ਦਾ ਹੁਣ ਸੌਂਹ ਨਵੀ ਕਹਾਣੀ
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਮੁੱਕ ਚੱਲਿਆ ਪਾਣੀ
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਮੁਕ ਜਾਊ ਕਹਾਣੀ

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ ਮਮਦੋਟ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 7589155501

ਕਵਿਤਾ ਕੱਚੇ ਘਰ

ਹਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਘਰ ਕੱਚੇ ਨੇ ਸਾਡੇ,
ਪਰ ਦਿਲ ਤਾਂ ਸੱਜਣਾ ਸੱਚੇ ਨੇ ਸਾਡੇ....
ਕਦੇ ਆਣ ਕੇ ਤਾਂ ਵੇਖੀਂ ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ
ਆਲਿਆਂ-ਭੋਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਸਾਡੇ....
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਕੀ ਕਹਿਣੇ
ਦੁੱਖਾਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਝੂਮਰ ਪਾ-ਪਾ ਨੱਚੇ ਨੇ ਸਾਡੇ....
ਸਿਰ 'ਤੇ ਛੱਤਰ ਨੇ ਮਾਂਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇ
ਤਾਂਹੀ ਚਾਵ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ-ਕਲਮ ਹੋਣੋਂ ਬਚੇ ਨੇ ਸਾਡੇ....
ਚੁੰਨੀਆਂ ਲਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਨ੍ਹੀਂ ,ਰਖਵਾਲੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ
ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਗੈਰਤ ਤਾਂ ਖ਼ੂਨ 'ਚ ਰਚੇ ਨੇ ਸਾਡੇ....
ਰੰਗ ਮੁਬਾਰਕ ਨੇ ਬਹਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ
ਉਜਾੜਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚੇ ਨੇ ਡਾਢ੍ਹੇ....
ਉਹ ਹੱਥ ਹੋਰ ਹੋਣੇ ਜੋ ਮਸ਼ੂਕਾਂ ਲਈ " ਸਿਮਰਨ"
ਕਲਮਾਂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਲਈ ਹੱਥ ਜਚੇ ਨੇ ਸਾਡੇ....।

ਗੁਰਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ:-ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
ਮੋ.ਨੰ. :- 9876889525

ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਚੇ/ਕਵਿਤਾ

ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਾਂ,
ਜਿੰਨੇ ਨਿੱਕੇ, ਉੰਨੇ ਮਨ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਾਂ।
ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ @ਚ ਕਿਸੇ ਲਈ ਨਫਰਤ ਨਹੀਂ,
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੌੜਾ ਬੋਲਣਾ ਸਾਡੀ ਫਿਤਰਤ ਨਹੀਂ।
ਰਤਾ ਵੀ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ਸਾਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ,
ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਜੀ ਘਬਰਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ।
ਇਕ ਪਲ ਇਕ, ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੜ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ,
ਦੂਜੇ ਪਲ ਹੀ ਕੋਲ ਹੋ, ਹੋ ਬਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ,
ਬਣਾਂਗੇ ਮਹਾਨ ਅਸੀਂ, ਹਾਲੇ ਛੋਟੇ ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ।
ਪਿਆਰ ਦਾ ਚਾਨਣ ਫੈਲਾਵਾਂਗੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ,
ਦਿੱਸਣੇ ਨਾ ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਚਿਹਰੇ ਉਦਾਸੇ।
ਸਿਰਜਾਂਗੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਐਸਾ ਸਮਾਜ,
ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੇ, ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਸਤਿਕਾਰ।
ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਾਂ,
ਜਿੰਨੇ ਨਿੱਕੇ, ਉੰਨੇ ਮਨ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਾਂ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕ ਰੱਕੜਾਂ ਢਾਹਾ-144526
ਜਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ
ਫੋਨ -9915803554

ਵੱਸਦਾ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ,
ਨਸ਼ਿਆ ਵਿੱਚ ਵਹਿੰਦਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ
ਸਰਵਨ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਜੋ ਪੁੱਤ ,
ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ।
ਕਰਦੇ ਸੀ ਜੋ ਸਤਿਕਾਰ ਵੱਡਿਆ ਦਾ
ਹੁਣ ਪਿਉ ਦਾ ਗਲਾ ਫੜਦੇ ਵੇਖ ਰਿਹਾ।
ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਇੱਜਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਅੱਜ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਚੁੰਨੀਆਂ ਲਾਉਂਦੇ ਵੇਖ ਰਿਹਾ।
ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿੰਦੜੀ ਯੋਧਿਆਂ ਦੇਸ ਲਈ,
ਹੁੱਣ ਜਵਾਨੀ ਲੱਚਰ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖ ਰਿਹਾ।
ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਲਈ,
ਹੁਣ ਹਰ ਇੱਕ ਹੱਥ ਚ ਹਥਿਆਰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ।
ਗੁਰੂ,ਪੀਰ,ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ,
ਲਹੂ ਨਾਲ ਲਾਲ ਸੂਹੀ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖ ਰਿਹਾ
ਮੇਰੇ ਸੋਹਣੇ ਜਿਹੇ ਖੁਸਹਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ,
ਭ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਤੇ ਨਸ਼ ?ਆਂ ਚ ਰੁੜ੍ਹਦਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ।
ਕਦੇ ਕਹਿਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੱੜੀ ਇਹ
ਖੰਭਾਂ ਨੂੰ ਜਾਲਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋ ਵੱਢਦੇ ਵੇਖ ਰਿਹਾ
ਉੱਜੜ ਉੱਜੜ ਕੇ ਵੱਸਣਾ ਸਿਖਿਆ ਪੰਜਾਬ ਨੇ
ਹੁਣ ਤਾਂ ,ਕਦੋ ਹੋਵੇਗਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲ, ਵੇਖ ਰਿਹਾ ।

ਨਾਮ: ਬੀ.ਐੱਸ.ਗੋਗੀ
ਮੋਬਾਇਲ:7814146137

.ਗ਼ਜ਼ਲ

ਫੋਨਾਂ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਹੋਵਣ ਸ਼ਾਮ ਸਵੇਰੇ,
ਕੋਈ ਨਾ ਦੇਖੇ ਬੈਠਾ ਕਾਗ ਬਨੇਰੇ।
ਮਾਇਆ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਕੋਈ ਨਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਹੰਝੂ ਕੇਰੇ।
ਘਰ ਬਹਿ ਕੇ ਹੀ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਲਾ ਕੁੜੀਏ,
ਕੀ ਕਰਨਾ ਤੂੰ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਡੇਰੇ ?
ਉਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕਦੇ ਨ੍ਹੀ ਲੁਕ ਸਕਦੇ,
ਜਿੰਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉਹ ਬਹਿ ਕੇ ਮਾਲਾ ਫੇਰੇ।
ਉਹ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ 'ਚ ਨਾ ਫਸਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿਧਰੇ,
ਮੇਰੇ ਘਰ ਉਹ ਆਇਆ ਹੈ ਮੂੰਹ ਹਨੇਰੇ।
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਿੱਤਰ ਤੁਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਕੋਈ ਕੋਈ ਦਿਸਦਾ ਹੁਣ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ।
ਉਸ ਦੇ ਵਰਗਾ ਮਿਲਿਆ ਨ੍ਹੀ ਕੋਈ ਦੂਜਾ,
ਜੀਵਨ 'ਚ ਮਿਲੇ ਨੇ ਯਾਰੋ,ਯਾਰ ਬਥੇਰੇ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਲੋਹ ਰੋਡ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ -9915803554

ਗੀਤ ਪਚੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ

75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .
ਸਿਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪਹਾੜਾਂ ਜਿੱਡੇ, ਗੁਰਬਤ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ .
ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਬਾਬਲ ਨੇ ਵਟਵਾਰੇ ਸੰਗ ਵਿਆਹੀ .
ਹੰਝੂਆਂ ਹਾਵਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਭਰ ਕੇ ਕਰਜਾ ਨਾਲ ਲਿਆਈ .
ਅੱਧ ਪਚੱਦੀ ਲੁੱਟੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੁਹਾਰ ਜੋ ਘੱਲੇ .
75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .
ਇਸਦੇ ਵੱਡਿਆਂ ਪੁੱਤਾਂ ਲੁੱਟਿਆ ਇਸਦਾ ਹੀ ਸਰਮਾਇਆ .
ਰਿਸਵਤ ਦੇ ਖੰਜਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਇਸਦੀ ਜਖਮੀ ਕਾਇਆ .
ਰਹਿਬਰ ਬਣਕੇ ਲਾਹ ਲਏ ਉਹਨਾਂ ਇਸਦੇ ਛਾਪਾਂ ਛੱਲੇ .
75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .
ਭ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰੀ ਫੁੱਲ ਉਗਾਏ ਇਸਦੇ ਗੁਲਸਨ ਅੰਦਰ .
ਪਤਝੜ ਵਿਚ ਬਦਬੂਆਂ ਫੈਲੀਆਂ ਇਸਦੇ ਮਨ ਦੇ ਮੰਦਰ .
ਆਤੰਕ ਤੇਜ ਹਵਾਵਾਂ ਚੱਲੀਆਂ ਇਸਦੇ ਰੁਖੜੇ ਥੱਲੇ .
75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .
ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਨੇ ਘਰ-ਘਰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ .
ਜਿਸਦੀ ਜਿੱਦਾਂ ਜਿੱਥੇ ਚੱਲੀ ਉਸ ਨੇ ਖੂਬ ਚਲਾਈ .
ਇਸਦੇ ਤਨ ਦੇ ਲੀੜੇ ਲੈ ਗਏ ਲੀਡਰ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਲੇ .
75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .
ਤੱਕੜੀ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਬੀੜ ਚੁੱਕਿਆ .
ਚੂਹਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਉਹਨਾਂ ਤਨ-ਮਨ ਟੁੱਕਿਆ .
ਬੋਫਰ ਕਾਂਡ, ਹਵਾਲਾ ਲੈ ਗਏ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਗੱਲੇ .
75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .
ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਸਨ ਸਭ ਸੂਲੀ 'ਤੇ ਟੰਗੇ .
ਗਲਤ ਅਨਸਰਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨੇ ਨਾਲ ਲਹੂ ਦੇ ਰੰਗੇ .
ਭਾਈ ਭਤੀਜਾ ਵਾਦ ਸਿਫਾਰਸ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੀ ਚੱਲੇ .
75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .
ਨਕਲ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਵਿੱਦਿਆ ਅੰਦਰ ਜਹਿਰ ਫੈਲਾਈ ਜਾਂਦਾ .
ਨਵ ਪੀੜੀ ਦੀ ਸੋਚ 'ਚ ਭੈੜਾ ਰੋਗ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦਾ .
ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਹੁਣ ਕਾਲਾ ਸੂਰਜ ਰਹਿ ਗਿਆ ਇਸਦੇ ਪੱਲੇ .
75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .
ਫਿਰ ਵੀ ਸੱਚੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਬਾਲਮ ਸੌਂਹ ਅਮਲਾਂ ਦੀ ਖਾ ਕੇ .
ਇਸਦੇ ਤਨ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ ਭਰਕੇ ਨੈਣੀਂ ਸੂਰਜ ਪਾ ਕੇ .
ਖੁਸਹਾਲੀ ਤੇ ਰੋਸਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਨੇ ਜਖਮ ਅਵੱਲੇ .
75 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਆਜਾਦੀ ਪੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇ .

ਬਲਵਿੰਦਰ 'ਬਾਲਮ'
ਓਂਕਾਰ ਨਗਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਪੰਜਾਬ)
ਮੋ. 98156-25409

ਆਓ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਲਿਖੀਏ

ਨਾਲ ਕਲਮ ਦੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਬਣੀਏਂ,
ਜੇਕਰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਹੈ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਚਾਅ ਵੀਰੋ।
ਐਵੇਂ ਉੱਘ ਦੀ ਪਤਾਲ ਜੇ ਮਾਰੀ ਜਾਈਏ,
ਓਨਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਦੱਸੋ ਕੀ ਭਾਅ ਵੀਰੋ ?
ਮੁੱਦੇ ਲੁਕਾਈ ਦੇ ਉਭਾਰੀਏ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤਾਂ,
ਪੜ੍ਹੇ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਰੋਕ ਕੇ ਸਾਹ ਵੀਰੋ।
ਨਾ ਇਸਕ ਮੁਸਕ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਕਦੇ ਤਰਜੀਹ ਦੇਈਏ,
ਇਜਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਏ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਵੀਰੋ।
ਦੌੜ ਪੈਸੇ ਦੀ ਚੱਲੀ ਹੈ ਐਸੀ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ,
ਮਿੱਟੀ ਰੁਲ ਗਏ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਚਾਅ ਵੀਰੋ।
ਤਾਣਾ ਪੇਟਾ ਹੀ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ,
ਲੱਭੇ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਰਾਹ ਵੀਰੋ।
ਇਥੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਜਾਣ ਵੱਢੀ,
ਰਿਹਾ ਮਾਈ ਬਾਪ ਨਾ ਕੋਈ ਭੈਣ ਭਰਾ ਵੀਰੋ।
ਕਿੱਲੋ ਕਿੱਲੋ ਹੈ ਪੱਲੇ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਲੂਣ ਬੱਝਾ,
ਕੋਈ ਸਹਾਰੇ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵੀਰੋ।
ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਜੜੀਂ ਦਾਤੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫੇਰਦੇ ਨੇ,
ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਾ ਆਇਆ ਜਾਏ ਤਾਅ ਵੀਰੋ।
ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਲਮ ਨਾਲ ਲਿਖ ਦੇਈਏ,
ਕਹੇ ਦੱਦਾਹੂਰੀਆ ਕਲਮ ਚਲਾ ਵੀਰੋ।
ਹਕੀਕੀ ਗੱਲ ਲਿਖੀਏ ਜਿਥੇ ਵਾਪਰੇ ਕੁੱਝ,
ਨਜਾਇਜ ਈ ਖੱਟੀਏ ਨਾਂ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵੀਰੋ।
ਦੋ ਚਾਰ ਲਿਖੀਏ ਤੇ ਓਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਦੁਨੀਆਂ,
ਪੜ੍ਹਕੇ ਕੰਨ ਹੋਵਣ, ਚੰਗੇ ਬਨਣ ਦਾ ਲੱਗ ਜਾਏ ਪਾਹ ਵੀਰੋ।

ਜਸਵੀਰ ਸਰਮਾਂ ਦੱਦਾਹੂਰ
ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
95691-49556

ਕਵਿਤਾ

ਕੁਰਸੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਥੱਲੇ,
ਉਸ ਦੀ ਹੋ ਜਾਏ ਬੱਲੇ, ਬੱਲੇ।
ਕੁਰਸੀ ਪਛਾਨਣ ਨਾ ਦੇਵੇ ਭੈਣ,ਭਰਾ,
ਕੁਰਸੀ ਹੋਵੇ ਭੁੱਲ ਜਾਏ ਖ਼ੁਦਾ।
ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਧਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ,
ਗਧੇ ਨੂੰ ਪਿਉ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ।
ਧਨ ਦੇ ਕੇ ਜੋ ਕੁਰਸੀ ਲੈਂਦਾ,
ਮੌਤ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਤੇ ਬਹਿੰਦਾ।
ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਨੇਤਾ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣ,
ਬਾਬਿਆਂ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਣ।
ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਣ,
ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣ।
ਕੁਰਸੀ ਕਹੇ,"ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡੋ,
ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋ,ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ ਜਪੋ।
ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਖੜ੍ਹੇ ਨੇ,
ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਉਹ ਸਿਆਣੇ ਬੜੇ ਨੇ।"
ਬਹਿ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਜੱਫਾ,
ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟਣ ਮਾਰ ਕੇ ਧੱਫਾ।
'ਮਾਨ'ਜੋ ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਕਰੇ ਸਤਿਕਾਰ,
ਲੋਕ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਕਰਨ ਪਿਆਰ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਸਲੋਹ ਰੋਡ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ-9915803554

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 308

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

20 JUNE TO 26 JUNE,2025

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.
Promote your business with TalkShow
We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instragram
LinkedIn
Tiktok

No ned to go anywhere, Just leave message on WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180,+1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com
Email- preetnamausa@gmail.com